

ΤΕΧΝΙΚΟ ΕΠΙΜΕΛΗΤΗΡΙΟ ΕΛΛΑΔΑΣ
ΤΜΗΜΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ

Μόνιμη Επιτροπή Επαγγελματικών Θεμάτων

Αναμόρφωση θεσμικού πλαισίου ανάθεσης και εκπόνησης μελετών και συναφών υπηρεσιών

Πόρισμα Ομάδας Εργασίας του ΤΕΕ/ΤΚΜ όπως εγκρίθηκε με την υπ' αριθ. απόφαση Α129/Σ10/15.11.10 της Διοικούσας Επιτροπής.

Μέλη Ομάδας Εργασίας

Μαρία Γρηγοριάδου, ΠΜ
Βασίλης Εβρένογλου, ΗΜ
Δημήτρης Μήτρου, Α-ΤΜ
Πάρις Μπίλλιας, ΠΜ
Γιώργος Παπακωνσταντίνου, Α-ΤΜ
Κώστας Σορτικός, ΠΜ

Οκτώβριος 2010

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

<u>ΕΙΣΑΓΩΓΗ</u>	1
1. Ν. 3316/2005: Συνοπτική αποτίμηση από την εφαρμογή του	3
2. Το σχέδιο νόμου του υπουργείου ΥΠΟ.ΜΕ.ΔΙ.	5
2.1 Θετικά στοιχεία του σχεδίου νόμου	6
2.1.1 Σύσταση Ανεξάρτητης Διοικητικής Αρχής Ελέγχου της Παραγωγής Έργου	6
2.1.2 Ανεκτέλεστο υπόλοιπο συμβάσεων	7
2.1.3 Καθηγητές Α.Ε.Ι. και Τ.Ε.Ι.	8
2.2 Προβλήματα του σχεδίου νόμου	9
2.2.1 Μορφή του νόμου	9
2.2.2 Κατηγορίες μελετητικών πτυχίων	9
2.2.3 Κατάργηση των ελάχιστων αμοιβών των μηχανικών	13
2.2.4 Κατ' αποκοπήν αμοιβή	16
2.2.5 Ανάθεση μελετών με βάση τη χαμηλότερη τιμή	18
2.2.6 Συμμετοχή Μ.Ε.Κ. για τον έλεγχο της κατασκευασσιμότητας της μελέτης	19
3. Συμπεράσματα – Προτάσεις	20
3.1 Συμπεράσματα	20
3.2 Προτάσεις	20
3.2.1 Μητρώα μελετητών και γραφείων μελετών	20
3.2.2 Ελάχιστες αμοιβές	23
3.2.3 Ανάθεση με τη διαδικασία του άρθρου 6	24
3.2.4 Διαδικασία ανάθεσης με διαπραγμάτευση (άρθρο 10)	24
3.2.5 Ανεξάρτητη Διοικητική Αρχή Ελέγχου της Παραγωγής Έργου	24
3.2.6 Άλλες προτάσεις κατ' άρθρο του ν. 3316/2005	26

ΟΜΑΔΑ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

ΑΝΑΜΟΡΦΩΣΗ ΘΕΣΜΙΚΟΥ ΠΛΑΙΣΙΟΥ ΑΝΑΘΕΣΗΣ ΚΑΙ ΕΚΠΟΝΗΣΗΣ ΜΕΛΕΤΩΝ ΚΑΙ ΣΥΝΑΦΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Τον Νοέμβριο του 2009, το Υπουργείο Υποδομών, Μεταφορών και Δικτύων ανακοίνωσε την έναρξη των διαδικασιών για την αναμόρφωση του θεσμικού πλαισίου ανάθεσης και εκπόνησης μελετών δημοσίων έργων (ν. 3316/2005 και εκτελεστικά Π.Δ. και Υ.Α.) και ζήτησε από τους φορείς των μηχανικών και μελετητών απόψεις και προτάσεις. Ταυτόχρονα, έγινε κατάθεση προτάσεων συλλογικών φορέων και ατόμων μέσω της ιστοσελίδας του Υπουργείου στο διαδίκτυο.

Οι άξονες που έθεσε το Υπουργείο για τις οποιοσδήποτε παρεμβάσεις γίνουν στο θεσμικό πλαίσιο είναι:

- α. Η βελτίωση της ποιότητας των μελετών και των παρεχόμενων υπηρεσιών,
- β. η διαφάνεια και η αξιοκρατία στις αναθέσεις, και
- γ. η μείωση του χρόνου και του κόστους της διαδικασίας ανάθεσης και εκπόνησης των μελετών.

Το Τμήμα Κεντρικής Μακεδονίας του Τ.Ε.Ε. απέστειλε στο Υπουργείο το κείμενο Ομάδας Εργασίας, που είχε ήδη ολοκληρωθεί και εγκριθεί από τη Δ.Ε. και την Αντιπροσωπεία και αφορούσε σε συμπεράσματα από την εφαρμογή του ν. 3316/2005, καταγραφή των προβλημάτων και προτάσεις για τη βελτίωσή του.

Το σχέδιο νόμου του Υπουργείου περιλαμβάνει αρκετές και σημαντικές τροποποιήσεις σε βασικά ζητήματα (οργάνωση μητρώων, αμοιβές μελετών κ.λ.π.), τα οποία πρέπει να μελετηθούν εκ νέου και να υποβληθούν νέες προτάσεις στο Υπουργείο, στο πλαίσιο της τελικής διαβούλευσης.

Η παρούσα Ομάδα Εργασίας συγκροτήθηκε με την Απόφαση της Δ.Ε. του ΤΕΕ/ΤΚΜ με αριθμό **A22/Σ2/2010 της 2^{ης} Συνεδρίασης/7.7.2010**, με στόχο τη διαμόρφωση θέσης του ΤΕΕ/ΤΚΜ, επί του περιεχομένου του σχεδίου νόμου του Υπουργείου Υποδομών, Μεταφορών και Δικτύων. Ειδικότερα, το αντικείμενο της Ομάδας Εργασίας είναι:

- Η μελέτη του σχεδίου νόμου και η καταγραφή των σημείων, στα οποία απαιτούνται διορθωτικές ή συμπληρωματικές παρεμβάσεις, και

- Η διαμόρφωση τεκμηριωμένης πρότασης-θέσης του Τ.Ε.Ε./Τ.Κ.Μ., λαμβάνοντας υπόψη, αφενός τις μέχρι σήμερα διατυπωθείσες προτάσεις και, αφετέρου τις νεοεισαγόμενες, με το σχέδιο νόμου, προτάσεις του Υπουργείου.

Εκτός από το παρόν κείμενο, η Ομάδα Εργασίας συνέταξε ολοκληρωμένο σχέδιο νόμου, το οποίο εγκρίθηκε από τη Δ.Ε. και εστάλη στο Τ.Ε.Ε. και στον Υπουργό Υποδομών, Μεταφορών και Δικτύων, ως πρόταση του Τ.Ε.Ε./Τ.Κ.Μ.

Στην Ομάδα Εργασίας, σύμφωνα με την **A22/Σ2/2010 της 2^{ης} Συνεδρίασης/ 7.7.2010** Απόφαση της Δ.Ε. του ΤΕΕ/ΤΚΜ, μετείχαν οι:

1. Μαρία Γρηγοριάδου, Πολιτικός Μηχανικός
2. Βασίλης Εβρένογλου, Ηλεκτρολόγος Μηχανικός
3. Δημήτρης Μήτρου, Αγρονόμος-Τοπογράφος Μηχανικός
4. Πάρις Μπίλλιας, Πολιτικός Μηχανικός
5. Γιώργος Παπακωνσταντίνου, Αγρονόμος-Τοπογράφος Μηχανικός, και
6. Κώστας Σορτικός, Πολιτικός Μηχανικός.

1. Ν. 3316/2005: ΣΥΝΟΠΤΙΚΗ ΑΠΟΤΙΜΗΣΗ ΑΠΟ ΤΗΝ ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΤΟΥ

Ο νόμος 3316/2005 για την ανάθεση και εκτέλεση συμβάσεων μελετών και συναφών υπηρεσιών εισήγαγε αρκετές αλλαγές ως προς το προϋφιστάμενο πλαίσιο του ν. 716/1977. Βασικές διαφορές στις διαδικασίες ανάθεσης ήταν η απαίτηση **σύνταξης φακέλου του έργου** για τη σωστή προετοιμασία της αναθέτουσας Αρχής, πριν από τον διαγωνισμό και η **αξιολόγηση τεχνικής και οικονομικής προσφοράς** των διαγωνιζομένων για την ανάθεση της σύμβασης.

Από τη χρήση του νόμου τα τελευταία πέντε χρόνια έχουν καταγραφεί και είναι γνωστά τα θετικά σημεία του, αλλά, ταυτόχρονα, έχουν επισημανθεί πολλές ελλείψεις και προβλήματα στην εφαρμογή του. Έτσι, η αναμόρφωση του θεσμικού πλαισίου, έστω και σ' αυτό το σύντομο χρονικό διάστημα, ήταν απαραίτητη, θα έπρεπε, ωστόσο, να συνοδεύεται από τις απαραίτητες μεταβατικές περιόδους.

Το νέο θεσμικό πλαίσιο πρέπει να διαμορφωθεί σύμφωνα με τους βασικούς άξονες, που έθεσε το Υπουργείο ΥΠΟ.ΜΕ.ΔΙ., και τους οποίους αποδέχθηκαν όλοι οι φορείς, να συμπληρώσει τις όποιες ελλείψεις, που δημιουργούν προβλήματα και ασυνέπειες στην αξιοκρατική και διαφανή αξιολόγηση των διαγωνιζομένων, να συμπεριλάβει διατάξεις, που να αποτρέπουν το ενδεχόμενο καταστρατήγησής του και να προβλέπει μεταρρυθμίσεις, που να βελτιώσουν την οργάνωση και τη λειτουργία των μητρώων.

Θετικά στοιχεία του ν. 3316/2005, τα οποία πρέπει να διατηρηθούν είναι:

- ο **σαφής προσδιορισμός του πεδίου εφαρμογής του νόμου**, ως προς το αντικείμενο των συμβάσεων, στο οποίο αναφέρεται και ως προς τον ορισμό των αναθετουσών Αρχών,
- η υποχρέωση των Αναθετουσών Αρχών για **ολοκληρωμένη προετοιμασία του φακέλου του έργου, προγραμματισμό των έργων και εξασφάλιση των κονδυλίων** για την ανάθεση των συμβάσεων,
- η **τυποποίηση διαδικαστικών θεμάτων** (προκηρύξεις, πίνακες, συμβάσεις, συγγραφές υποχρεώσεων κ.λ.π.),
- η **συμμετοχή του Τεχνικού Επιμελητηρίου** σε κάθε νομοθετική διαδικασία και σε όλα τα θεσμικά γνωμοδοτικά και αποφασιστικά όργανα, και
- η **προστασία των Αναδόχων** σε συμβατικά θέματα.

Προβλήματα, τα οποία καταγράφηκαν από την εφαρμογή του νόμου και πρέπει να αντιμετωπιστούν με προσθήκες και μεταρρυθμίσεις είναι:

- οι **καθυστερήσεις** στις διαδικασίες ανάθεσης, που δημιουργούνται εξαιτίας των πολλών σταδίων αξιολόγησης των προσφορών, των ενδιάμεσων διαστημάτων και των πιθανών ενστάσεων που υποβάλλονται, με αποτέλεσμα οι αναθέτουσες Αρχές να επιλέγουν, είτε τη «σύντομη» διαδικασία του άρθρου 7, είτε άλλους «εύκολους και γρήγορους τρόπους» ανάθεσης, όπως τη διαδικασία της διαπραγμάτευσης, τις

- απευθείας αναθέσεις (Ο.Τ.Α.), την εκπόνηση Μελετών και παροχή υπηρεσιών μέσω συμβάσεων έργου κ.λ.π.,
- η έλλειψη εκτελεστικών Π.Δ. και Υ.Α., οι ελλείψεις στον κανονισμό αμοιβών, οι ελλείψεις και η αναγκαιότητα επικαιροποίησης και εκσυγχρονισμού των προδιαγραφών μελετών,
 - η γενικόλογη διατύπωση των κριτηρίων αξιολόγησης, με αποτέλεσμα την αδυναμία αντικειμενικής αξιολόγησης εκ μέρους των μελών των επιτροπών διαγωνισμού,
 - η δέσμευση της τελικής αμοιβής του αναδόχου με τις ποσότητες του φακέλου του έργου και όχι με το πραγματοποιηθέν μελετητικό έργο, που ενώ δεν προβλέπεται από το κείμενο του νόμου, εφαρμόζεται μέσω σχετικής αναφοράς, που έγινε στις μεταγενέστερα εγκριθείσες πρότυπες διακηρύξεις, και
 - η εξέταση των ενστάσεων από την ίδια επιτροπή, που αξιολόγησε και βαθμολόγησε τους φακέλους.

2. ΤΟ ΣΧΕΔΙΟ ΝΟΜΟΥ ΤΟΥ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΥ ΥΠΟ.ΜΕ.ΔΙ.

Το σχέδιο νόμου του Υπουργείου ΥΠΟ.ΜΕ.ΔΙ., που δόθηκε στη δημοσιότητα, τροποποιεί σε πολλά σημεία το υφιστάμενο θεσμικό πλαίσιο του ν. 3316/2005. Περιλαμβάνει, επίσης, πολλές αλλαγές σε σχέση με το προγενέστερο θεσμικό πλαίσιο του ν. 716/1977, μεταβάλλοντας σε βασικά σημεία το πλαίσιο άσκησης του επαγγέλματος του μελετητή έργων Δημοσίου, αλλά και τις διαδικασίες ανάθεσης και εκτέλεσης δημοσίων συμβάσεων μελετών, που ίσχυσε στη χώρα μας για 35 περίπου χρόνια.

Δυστυχώς, η συνισταμένη των επιμέρους επιχειρούμενων αλλαγών είναι αρνητική.

Μία από τις πιο σοβαρές αλλαγές είναι η **κατάργηση των ελάχιστων αμοιβών μηχανικών**, ενός θεσμού που νομοθετήθηκε το 1953, ίσχυσε αδιαλείπτως επί 57 περίπου χρόνια και επηρέασε σημαντικά τον τρόπο άσκησης του επαγγέλματος του μηχανικού-μελετητή.

Κατά τη διαβούλευση, που προηγήθηκε της σύνταξης του σχεδίου νόμου, κατατέθηκε πλήθος προτάσεων για αλλαγές στο θεσμικό πλαίσιο, λιγότερο ή περισσότερο σημαντικές, τόσο από φορείς των μελετητών, όσο και από μεμονωμένους μελετητές. Είναι δεδομένο, ότι οι όποιες αλλαγές του θεσμικού πλαισίου πρέπει να πληρούν τέσσερις βασικές προϋποθέσεις:

- Πρέπει να βελτιώνουν τα πράγματα προς το συμφέρον της κοινωνίας.
- Πρέπει να γίνονται στην κατάλληλη χρονική στιγμή, όταν οι συνθήκες το επιβάλλουν ή, ακόμη καλύτερα, όταν οι συνθήκες το επιτρέπουν, χωρίς να περιμένουμε να το επιβάλουν.
- Σε μία ευνομούμενη δημοκρατική χώρα, οι αλλαγές που αφορούν έναν επιστημονικό-επαγγελματικό χώρο, που έχει οργανωθεί και δραστηριοποιείται σύμφωνα με το νομοθετικό και κανονιστικό πλαίσιο, πρέπει να λαμβάνουν υπόψη την υφιστάμενη κατάσταση και να την οδηγούν σταθερά στη σωστή κατεύθυνση, χωρίς να την ανατρέπουν και να διαλύουν την υπάρχουσα οργάνωσή του, για να επιβάλουν μία καινούρια.
- Τέλος, πρέπει να μειώνουν και όχι να αυξάνουν τη γραφειοκρατία.

Είναι σαφές ότι, στη σημερινή συγκυρία, οι προτάσεις του σχεδίου νόμου του υπουργείου ΥΠΟ.ΜΕ.ΔΙ. δεν πληρούν τις παραπάνω προϋποθέσεις. Σε μία περίοδο απρόσμενα μεγάλης –σε ένταση και σε βάθος χρόνου– κρίσης, όπου αποκλειστικό μέλημα των γραφείων μελετών είναι η προσπάθεια επιβίωσης, δεν είναι δυνατόν να ζητείται από αυτά να σκεφτούν και να συζητήσουν σοβαρά για επεκτάσεις, συγχωνεύσεις, εξαγορές, είσοδο νέων εταίρων, προκειμένου να ανταποκριθούν στις απαιτήσεις των νέων κατηγοριών μελετών, που προτείνονται στο σχέδιο νόμου. Επιπλέον, δεν είναι δυνατόν, την ίδια εποχή, να ζητείται από τα γραφεία μελετών να επιδοθούν σε έναν άνευ ορίων και φραγμών ανταγωνισμό μειοδοσίας στις αμοιβές τους, στην προσπάθειά τους να εξασφαλίσουν κάποιο αντικείμενο εργασίας και κάποια ελπίδα

επιβίωσης. Πολύ περισσότερο όταν όλα αυτά γίνονται στο όνομα της βελτίωσης της ποιότητας των μελετών και υπηρεσιών και της καλύτερης οργάνωσης των γραφείων.

Δυστυχώς, είναι προφανές ότι οι προτεινόμενες αλλαγές θα έχουν ως συνέπεια την κατάρρευση των σοβαρών μελετητών και γραφείων μελετών και την επιβίωση των καιροσκοπών και όσων δεν φέρουν το φορτίο ενός άρτια στελεχωμένου και εξοπλισμένου γραφείου μελετών, όσων δεν ενδιαφέρονται για την ποιότητα της μελέτης. Μετά από 2-3 χρόνια, αυτοί θα είναι οι μελετητές έργων δημοσίου, που θα κληθούν να εφαρμόσουν το νέο θεσμικό πλαίσιο.

Οι παραπάνω παρατηρήσεις επί των πολλών άκρως αρνητικών προτάσεων του σχεδίου νόμου για αλλαγές του θεσμικού πλαισίου δεν σημαίνουν ότι αυτό, στο σύνολό του είναι αρνητικό και απορριπτέο. Αντίθετα, το σχέδιο νόμου περιέχει κάποιες θετικές προτάσεις τροποποιήσεων του ισχύοντος θεσμικού πλαισίου, τα αποτελέσματα των οποίων, όμως, θα καθυστερήσουν πολύ να φανούν, σε αντίθεση με τις δυσάρεστες συνέπειες των πολλών και καίριων αρνητικών αλλαγών, που θα εμφανιστούν άμεσα. **Το γεγονός αυτό καθιστά απολύτως απαραίτητη την ύπαρξη μεταβατικού σταδίου.**

Στις επόμενες παραγράφους γίνεται ανάλυση του συνόλου των προτάσεων του νομοσχεδίου, με αναφορά, αρχικά, στις θετικές αλλαγές και, στη συνέχεια, με τεκμηριωμένη κριτική των αρνητικών αλλαγών.

2.1 ΘΕΤΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΤΟΥ ΣΧΕΔΙΟΥ ΝΟΜΟΥ

2.1.1 Σύσταση Ανεξάρτητης Διοικητικής Αρχής Ελέγχου της Παραγωγής Έργου

Η προτεινόμενη από το σχέδιο νόμου σύσταση Ανεξάρτητης Διοικητικής Αρχής Ελέγχου της Παραγωγής Έργου, για την οποία δόθηκε στη δημοσιότητα χωριστό σχέδιο νόμου, αποτελεί θετική μεταρρύθμιση.

Η ύπαρξη ενός **κέντρου εποπτείας** του συστήματος της τήρησης των μητρώων μελετητών και γραφείων μελετών, καθώς και του ελέγχου των αναθετουσών Αρχών σε όλα τα στάδια των διαδικασιών ανάθεσης και εκτέλεσης των συμβάσεων, εκτιμάται ότι θα διασφαλίσει, αφενός την εξυγίανση και την καλή λειτουργία των μητρώων και, αφετέρου, την ορθή εφαρμογή του θεσμικού πλαισίου. Ειδικότερα:

- α. Εξυγίανση των μητρώων μελετητών και γραφείων μελετών:** Εδώ και τριάντα χρόνια τα μητρώα μελετών και γραφείων μελετών τηρούνται με βάση στοιχεία, που δηλώνουν οι μελετητές, χωρίς ουσιαστικό έλεγχο και πιστοποίηση. Έτσι, σήμερα, τα μητρώα **περιέχουν πλήθος μελετητών, που δεν ασκούν ουσιαστικά το επάγγελμα, και αρκετά πλασματικά γραφεία μελετών.** Αίτημα των «υγιών» μελετητών και γραφείων μελετών, αλλά και των συλλογικών τους φορέων ήταν και είναι **η εκκαθάριση των μητρώων και η πιστοποίηση των γραφείων από έναν αρμόδιο για το θέμα φορέα.**
- β. Προετοιμασία του διαγωνισμού:** Βασικό στοιχείο της διαδικασίας ανάθεσης και εκτέλεσης μιας σύμβασης μελέτης ή υπηρεσίας είναι η **σωστή σύνταξη του**

φακέλου του έργου πριν από τη διενέργεια του διαγωνισμού. Η μέχρι σήμερα εμπειρία από τους φακέλους του έργου είναι απογοητευτική. Οι φάκελοι του έργου **πρέπει να ελέγχονται και να εγκρίνονται από ανεξάρτητο φορέα**, ο οποίος θα έχει την ευθύνη της σωστής εφαρμογής του όλου θεσμικού πλαισίου.

- γ. Εξέταση των ενστάσεων:** Επειδή η αξιολόγηση των υποψήφιων μελετητών εμπεριέχει υποκειμενικά στοιχεία, οι ενστάσεις που γίνονται κατά της επιλογής ή της αξιολόγησης των μελετητών **δεν πρέπει να κρίνονται από την ίδια την επιτροπή που έκανε την αξιολόγηση**, αλλά από τρίτα πρόσωπα, που θα υπακούουν σε ενιαία λογική και θα φροντίζουν για την ορθή εφαρμογή του θεσμικού πλαισίου. Η γνωμοδότηση επί της ένστασης από αυτόν κατά του οποίου ασκείται είναι εξ ορισμού απαράδεκτη. Τον ρόλο αυτό μπορεί να παίξει η Ανεξάρτητη Αρχή.
- δ. Τήρηση μητρώου μελετών:** Μία από τις αρμοδιότητες της Ανεξάρτητης Αρχής πρέπει να είναι η **συγκέντρωση των στοιχείων των εκπονούμενων ή εκπονηθεισών μελετών**, με πολλαπλή χρησιμότητα.

Συμπερασματικά, η δημιουργία της Ανεξάρτητης Αρχής αποτελεί θετική εξέλιξη, με την προϋπόθεση ότι θα στηριχθεί ουσιαστικά από την πολιτεία και θα στελεχωθεί με το κατάλληλο προσωπικό (μόνιμο και εξωτερικούς συνεργάτες), ώστε να πετύχει τους φιλόδοξους στόχους της και να μην εκφυλιστεί ως θεσμός, λόγω έλλειψης της αναγκαίας υποδομής και στελέχωσης.

Θετικό στοιχείο του νομοσχεδίου για τη σύσταση της Ανεξάρτητης Αρχής είναι η περιφερειακή λειτουργία της (έδρα Αθήνα και περιφερειακές Υπηρεσίες στη Θεσσαλονίκη και στην Πάτρα).

Στο κεφάλαιο 3 της παρούσας έκθεσης παρατίθενται ορισμένες παρατηρήσεις επί των διατάξεων του νομοσχεδίου για τη σύσταση, οργάνωση και λειτουργία της Ανεξάρτητης Αρχής.

2.1.2 Ανεκτέλεστο υπόλοιπο συμβάσεων

Με το άρθρο τέταρτο παρ. 4β και 4γ του Ν. 3621/2007 καταργήθηκαν οι παρ. 4δ του άρθρου 6, και 6β και 4δ του άρθρου 7 του ν. 3316/2005, που όριζαν ότι ένα από τα υποκριτήρια ανάθεσης των μελετών είναι η *«απασχόληση του υποψηφίου και της ομάδας του από εκπονούμενες μελέτες και παρεχόμενες υπηρεσίες»*, δηλαδή οι ανειλημμένες υποχρεώσεις κατά τον χρόνο του διαγωνισμού και της εκτέλεσης της υπό ανάθεση σύμβασης. Με τον τρόπο αυτό δημιουργήθηκαν ανισότητες στη δίκαια κατανομή των υπό ανάθεση συμβάσεων, ευνοώντας τη συγκέντρωση αναθέσεων σε λίγα γραφεία, που είχαν καλύτερες δυνατότητες πρόσβασης στους φορείς ανάθεσης, αδικώντας άλλα, που, όμως, δεν υπολείπονται σε τεχνική ικανότητα και καταλληλότητα για την εκτέλεση των συμβάσεων.

Είναι κοινώς αποδεκτό ότι η διαθεσιμότητα του δυναμικού αποτελεί ουσιαστικό παράγοντα απεικόνισης της δυνατότητας εκπλήρωσης των υποχρεώσεων των αναδόχων, μέσα στο πλαίσιο του προταθέντος χρονοδιαγράμματος.

Η προτεινόμενη από το σχέδιο νόμου **θέσπιση των ορίων ανεκτέλεστων συμβάσεων κριτηρίου** για τη δυνατότητα συμμετοχής στον διαγωνισμό αποτελεί θετική εξέλιξη, με την προϋπόθεση ότι θα τηρείται κεντρικά το αρχείο των συμβάσεων, από την Ανεξάρτητη Αρχή, η οποία θα εκδίδει τις βεβαιώσεις του ανεκτέλεστου υπολοίπου.

2.1.3 Καθηγητές Α.Ε.Ι. και Τ.Ε.Ι.

Σύμφωνα με τον ορισμό της αναθέτουσας Αρχής του ν. 3316/2005, και σε συνδυασμό με το άρθρο 39 παρ. 2 του ίδιου Νόμου, δεν δύνανται οι εργαζόμενοι σε αναθέτουσα Αρχή με σχέση εξαρτημένης εργασίας οποιασδήποτε μορφής να είναι και κάτοχοι μελετητικού πτυχίου. Δεδομένου ότι τα Α.Ε.Ι. και τα Τ.Ε.Ι. αποτελούν αναθέτουσες Αρχές, οι καθηγητές των ιδρυμάτων αυτών, οποιασδήποτε βαθμίδας, δεν επιτρέπεται να εγγράφονται στα μητρώα μελετητών.

Ωστόσο, πρόσφατη νομολογία του Συμβουλίου της Επικρατείας (Σ.τ.Ε. 515/2008) αποφαιίνεται ότι τα μέλη Δ.Ε.Π. σε Ανώτατο Εκπαιδευτικό Ίδρυμα έχουν δικαίωμα κτήσης πτυχίου μελετητή, με το σκεπτικό ότι αυτά και ειδικότερα οι καθηγητές: (α) είναι, κατά το ίδιο το Σύνταγμα (άρθρο 16 παρ. 6), δημόσιοι λειτουργοί, στους οποίους είναι ανατεθειμένη εκ του Συντάγματος (άρθρο 16 παρ. 1) η αδέσμευτη έρευνα, σκέψη και διδασκαλία, (β) τελούν, προς τον σκοπό της εξασφάλισης της ελευθερίας αυτής, υπό ιδιαίτερο προστατευτικό καθεστώς, εγγυώμενο την προσωπική και λειτουργική τους ανεξαρτησία, προκειμένου να επιτευχθούν οι συνθήκες οι ευνοϊκές για την προαναφερθείσα αδέσμευτη έρευνα σκέψη και διδασκαλία και, επομένως, (γ) δεν μπορεί να θεωρηθεί ότι συνδέονται με τα Α.Ε.Ι., στα οποία προσφέρουν τις υπηρεσίες τους, με σχέση εξαρτημένης εργασίας, αφού το κύριο χαρακτηριστικό της σχέσεως εξαρτημένης εργασίας είναι η δυνατότητα του εργοδότη να δίνει δεσμευτικές για τον εργαζόμενο εντολές, μεταξύ άλλων, ως προς τον τρόπο παροχής της εργασίας και το στοιχείο τούτο ελλείπει παντελώς, κατά την ενάσκηση των καθηκόντων των μελών Δ.Ε.Π., και μάλιστα κατά συνταγματική επιταγή.

Είναι σαφές και αποδεκτό ότι το Σύνταγμα προστατεύει την αδέσμευτη έρευνα, σκέψη και διδασκαλία των καθηγητών, όχι όμως και την απόκτηση πρόσθετων εισοδημάτων από την εκπόνηση μελετών. Οι μελέτες αποτελούν μεν σε μεγάλο βαθμό νοητικές και υπολογιστικές εργασίες, βάσει συγκεκριμένων οδηγιών, κανονισμών και προδιαγραφών, αλλά δεν αποτελούν έρευνα, που να δικαιολογεί την εμπλοκή καθηγητών Α.Ε.Ι.

Ο μόνος τρόπος για να απαγορευθεί η εγγραφή των μελών Δ.Ε.Π. των Α.Ε.Ι. και Τ.Ε.Ι. στα Μητρώα Μελετητών, **είναι να οριστεί αυτό ευθέως από τον νόμο.**

Είναι, συνεπώς, **θετική εξέλιξη** η προσθήκη του εδαφίου στην παρ. 2 του άρθρου 39, που ορίζει ότι δεν έχουν δικαίωμα εγγραφής στο μητρώο μελετητών τα **«μέλη του Διδακτικού και Επιστημονικού Προσωπικού (Δ.Ε.Π.) ελληνικών Ανωτάτων Εκπαιδευτικών Ιδρυμάτων Πανεπιστημιακής και Τεχνολογικής Εκπαίδευσης».**

2.2 ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ ΤΟΥ ΣΧΕΔΙΟΥ ΝΟΜΟΥ

2.2.1 Μορφή του νομοσχεδίου

Το νομοσχέδιο περιλαμβάνει είκοσι οκτώ (28) άρθρα, με τα οποία τροποποιούνται –σε πολλές περιπτώσεις ριζικά– ή αντικαθίστανται πλήρως, αντίστοιχα άρθρα του ν. 3316/2005, ο οποίος έχει υποστεί, ήδη, τρεις τροποποιήσεις από το 2005 ως το 2009.

Η μορφή αυτή του νομοσχεδίου, ακόμη και για τον αναγνώστη, που γνωρίζει πολύ καλά τον νόμο, δημιουργεί μεγάλη δυσκολία στην κατανόησή του, εξαιτίας της ανάγκης να ανατρέχει σε δύο έως πέντε κείμενα και να τα συνδυάζει μεταξύ τους. Η δυσκολία θα είναι πολύ μεγαλύτερη για τους χιλιάδες μελετητές και τους υπαλλήλους των εκατοντάδων Υπηρεσιών, που θα κληθούν να εφαρμόσουν το δαιδαλώδες νέο θεσμικό πλαίσιο.

Το ζήτημα του «λαβύρινθου» της ελληνικής νομοθεσίας, με τις αλληπάλληλες τροποποιήσεις των σχετικών νόμων, έχει αναγορευθεί από την παρούσα Κυβέρνηση ως μείζον πρόβλημα λειτουργίας των θεσμών. Για τον λόγο αυτό, έχει συσταθεί επιτροπή, σε υψηλό επίπεδο, για την κωδικοποίηση της νομοθεσίας. Δεν δικαιολογείται, συνεπώς, σήμερα, το υπουργείο ΥΠΟ.ΜΕ.ΔΙ. να επιμένει στην πρακτική των εκτεταμένων τροποποιήσεων ενός, ήδη, πολλάκις τροποποιημένου νόμου, ακολουθώντας την καταδικασθείσα πρακτική του παρελθόντος, και να μην καταθέτει **ένα πλήρες, κωδικοποιημένο νομοσχέδιο**.

Ένας, ακόμη, σοβαρός λόγος, που συνηγορεί στην ψήφιση ενός νέου νόμου, αντί της τροποποίησης του ν. 3316/2005 είναι ότι ο ν. 3316/3005 παρουσιάζει πολλά λεκτικά και συντακτικά λάθη, καθώς και πολλές διατάξεις, που δεν είναι διατυπωμένες με σαφήνεια. Τα προβλήματα αυτά δεν διορθώνονται με το νομοσχέδιο, επειδή οι τροποποιήσεις του θα ήταν πάρα πολλές. Σε ένα νέο, πλήρες νομοσχέδιο **θα μπορούσαν να διορθωθούν όλα τα λάθη και οι παραλείψεις του ν. 3316/2005**.

2.2.2 Κατηγορίες μελετητικών πτυχίων

Το θέμα των κατηγοριών μελετών είναι από τα πιο σημαντικά του όλου θεσμικού πλαισίου. Δεν είναι τυχαίο το γεγονός ότι, παρά τη δυνατότητα μεταβολών με έκδοση προεδρικών διαταγμάτων, οι διατάξεις που θεσπίστηκαν με το θεσμικό πλαίσιο του ν. 716/1977 διατηρήθηκαν αναλλοίωτες επί τριάντα τρία χρόνια. Με βάση αυτές τις διατάξεις (επιμέρους κατηγορίες και εγγραφή κάθε μελετητή σε δύο κατηγορίες), δομήθηκαν τα ελληνικά γραφεία μελετών, στη συντριπτική τους πλειοψηφία εξειδικευμένα σε 1 – 2 κατηγορίες.

Οι διατάξεις αυτές, πέραν του ότι αποτέλεσαν τις κατευθύνσεις της πολιτείας για την οργάνωση των γραφείων μελετών, είναι ευαίσθητες και για έναν ακόμη λόγο: **στην εφαρμογή τους υπεισέρχονται τα επαγγελματικά δικαιώματα και οι κλαδικές διεκδικήσεις**.

Μετά από τρεις δεκαετίες, και με δεδομένες τις αλλαγές στις επιστημονικές και τεχνικές εξειδικεύσεις των μελετητών, φαίνεται λογικό και σωστό να γίνουν κάποιες

τροποποιήσεις. Πλην όμως, το υπουργείο προτείνει μία σειρά θεαματικών αλλαγών, με πάρα πολλές ασάφειες, χωρίς επαρκή προετοιμασία και χωρίς να εξηγεί τους στόχους του για το μέλλον και την πορεία μετάβασης.

Επειδή οι προτεινόμενες αλλαγές είναι σημαντικές, τα επιμέρους θέματα εξετάζονται χωριστά, ώστε να διερευνηθεί, ταυτόχρονα, η κάλυψη των προϋποθέσεων που τέθηκαν στην εισαγωγή της παρούσας, δηλαδή αν οι αλλαγές είναι κοινωνικά ωφέλιμες, αν γίνονται στην κατάλληλη χρονική στιγμή, αν οδηγούν στη σωστή κατεύθυνση, χωρίς να διαλύουν την υφιστάμενη οργάνωση και αν περιορίζουν τη γραφειοκρατία.

I. Διάσπαση των κατηγοριών μελετών

Το νομοσχέδιο προβλέπει τη διάσπαση εννέα (9) από τις είκοσι οκτώ (28) κατηγορίες μελετών της παρ. 2 του άρθρου 2 του ν. 3316/2005. Κάθε κατηγορία διασπάται σε δύο, με αποτέλεσμα να δημιουργούνται τριάντα επτά (37) κατηγορίες (28+9). Επίσης, το νομοσχέδιο προβλέπει τη δυνατότητα εγγραφής κάθε μελετητή σε τέσσερις (4) κατηγορίες μελετών, αντί των δύο (2), που ίσχυε μέχρι σήμερα.

Αρκετές από τις διασπάσεις των κατηγοριών μελετών είναι δικαιολογημένες (κατηγορίες 8, 9, 10, 13, 14 και 27). Ωστόσο, δημιουργείται σοβαρό πρόβλημα με την πρόβλεψη της δυνατότητας εγγραφής των μελετητών και γραφείων μελετών σε τέσσερις κατηγορίες αντί των δύο, που ισχύει σήμερα. Η πρόθεση του συντάκτη του νομοσχεδίου να δώσει στους μελετητές τη δυνατότητα να καλύπτουν, μετά τη διάσπαση των κατηγοριών, το ίδιο αντικείμενο που είχαν μέχρι σήμερα, δημιουργεί μία άνιση μεταχείριση μεταξύ των μελετητών, αφού, όσοι ήταν εγγεγραμμένοι σε δύο από τις διασπώμενες κατηγορίες θα διατηρήσουν το ίδιο αντικείμενο, αλλά όσοι ήταν εγγεγραμμένοι σε δύο από τις μη διασπώμενες κατηγορίες, θα έχουν πλέον τη δυνατότητα να εγγραφούν και σε άλλες δύο κατηγορίες, επεκτείνοντας σημαντικά το αντικείμενο δραστηριότητάς τους. Επιπλέον, θα δημιουργηθεί πληθωρισμός στις επιμέρους κατηγορίες μελετών και θα ενταθεί ο άναρχος ανταγωνισμός.

Τέλος, η δυνατότητα εγγραφής σε τέσσερις κατηγορίες, θα πολλαπλασιάσει τα προβλήματα των κλαδικών διεκδικήσεων και των επαγγελματικών δικαιωμάτων.

II. Γενικές κατηγορίες μελετών

Το 1977, όταν δημιουργήθηκε το πρώτο θεσμικό πλαίσιο για την ανάθεση και εκτέλεση δημοσίων συμβάσεων μελετών στη χώρα μας, κρίθηκε ότι τα ελληνικά δεδομένα (αριθμός και μέγεθος έργων), δεν μπορούν να συντηρήσουν πολύ μεγάλα γραφεία μελετών, με μελετητές και τμήματα όλων των ειδικοτήτων, για την κάλυψη του συνόλου των μελετών ενός σύνθετου έργου. Έτσι, επιλέχθηκε το μοντέλο των εξειδικευμένων γραφείων, σε μία-δύο κατηγορίες μελετών, και των συμπράξεων των γραφείων για την αντιμετώπιση των σύνθετων μελετών.

Σήμερα, το υπουργείο ΥΠΟ.ΜΕ.ΔΙ., με τη θέσπιση των νέων **γενικών κατηγοριών μελετών**, σε δύο, μάλιστα, τάξεις πτυχίων, δείχνει στα γραφεία μελετών την εντελώς αντίθετη κατεύθυνση.

Το νομοσχέδιο δεν είναι καθόλου διαφωτιστικό σε σημαντικά ζητήματα. Συγκεκριμένα:

- α.** Δεν καθορίζεται ποιες ειδικές κατηγορίες πρέπει να καλύπτει ένα γραφείο μελετών για να μπορεί να ενταχθεί στις γενικές αυτές κατηγορίες και ποιās τάξης πτυχία πρέπει να διαθέτει στις επιμέρους κατηγορίες (το θέμα αυτό μπορεί να αντιμετωπιστεί με το προεδρικό διάταγμα των μητρώων, ωστόσο, είναι σκόπιμο να υπάρξει διαμορφωμένη πρόταση στη φάση αυτή, που συντάσσεται ο νόμος, ώστε να προληφθούν τα όποια αρνητικά ζητήματα πιθανόν θα προκύψουν εκ των υστέρων με αυτή την αλλαγή).
- β.** Δεν καθορίζεται ο τρόπος με τον οποίο θα λειτουργήσουν παράλληλα οι επιμέρους κατηγορίες και οι γενικές κατηγορίες μελετών, ούτε οι κατηγορίες και οι τάξεις πτυχίων που πρέπει να διαθέτει ένα γραφείο ή ένας όμιλος γραφείων για να εγγραφεί στις γενικές κατηγορίες και να πάρει αντίστοιχα πτυχία.
- γ.** Δεν καθορίζονται τα πλεονεκτήματα ή bonus, που θα έχει το γραφείο μελετών ή ο όμιλος γραφείων μελετών με πτυχίο στη γενική κατηγορία, έναντι των συμπράξεων γραφείων μελετών.
- δ.** Δεν προσδιορίζονται τα κίνητρα, που θα δοθούν στα γραφεία μελετών, ώστε να συνενωθούν για τη δημιουργία μεγάλων ενιαίων γραφείων ή ομίλων κ.λ.π.
- ε.** Τέλος, δεν γίνεται σαφές από το νομοσχέδιο αν θα μπορούν να διεκδικήσουν την ίδια μελέτη, τόσο συμπράξεις γραφείων μελετών, εγγεγραμμένων στις ειδικές κατηγορίες, όσο και εταιρείες ή όμιλοι εγγεγραμμένοι στις γενικές κατηγορίες.

Τα πλεονεκτήματα του μεγάλου και ενιαίου γραφείου μελετών, έναντι των συμπράξεων εξειδικευμένων γραφείων μελετών, είναι:

- α.** Ο καλύτερος συντονισμός στην εκτέλεση της σύμβασης.
- β.** Η ενιαία ευθύνη για την εκπόνηση της μελέτης.
- γ.** Η δυνατότητα διεκδίκησης μελετών στο εξωτερικό, κάτι που είναι εξαιρετικά δύσκολο για τις συμπράξεις γραφείων (η εμπειρία, πάντως, από τα 1 – 2 μεγάλα και ενιαία ελληνικά γραφεία μελετών, δεν δικαιώνει αυτή την πρόβλεψη).

Από την άλλη πλευρά, το μεγάλο και ενιαίο γραφείο μελετών έχει τα εξής μειονεκτήματα:

- α.** Απαιτεί σημαντική επένδυση, έξω από τις δυνατότητες της συντριπτικής πλειοψηφίας των ελληνικών γραφείων. Ο τραπεζικός δανεισμός θα αποτελούσε λύση μόνο εάν ήταν εξασφαλισμένο επαρκές αντικείμενο δουλειάς, για να καλύψει τις τρέχουσες δαπάνες και την εξυπηρέτηση των δανείων. Διαφορετικά, τα γραφεία μελετών θα κινδυνεύσουν να πάθουν ότι και οι τεχνικές εταιρείες, που υπερδανείστηκαν, για να μπορέσουν να πάρουν πτυχία της ανώτερης τάξης, με αποτέλεσμα την καταστροφή τους.
- β.** Απαιτεί πολύ μεγάλα λειτουργικά σταθερά έξοδα, με αποτέλεσμα να χρειάζεται υψηλός τζίρος για την ανάπτυξη και συντήρηση των γραφείων αυτών. Αυτό, στην ελληνική πραγματικότητα και ιδιαίτερα στις σημερινές οικονομικές συνθήκες φαίνεται εξαιρετικά δύσκολο, αν όχι αδύνατο. Από τη μία πλευρά, τα λίγα μεγάλα έργα είναι πλέον στο σύνολό τους σχεδόν αυτοχρηματοδοτούμενα, με τον ανάδοχο

επενδυτή να αποφασίζει τι μελετητικά σχήματα θα χρησιμοποιήσει, με κύριο κριτήριο το κόστος. Από την άλλη, το διαρκώς συρρικνούμενο, από το 2004, Π.Δ.Ε. μοιάζει εντελώς αδύναμο να συντηρήσει τέτοιου είδους γραφεία. Σε ό,τι αφορά τις μελέτες του εξωτερικού, αφενός για να φθάσει κανείς να τις διεκδικήσει, πρέπει να έχει αποκτήσει πολύ γερές βάσεις στη χώρα του και, αφετέρου, η πρόσβαση σ' αυτές δεν είναι καθόλου εύκολη, με τα πολυεθνικά μεγαθήρια, που τις νέμονται, και την αδράνεια των αρμόδιων ελληνικών αρχών.

- γ.** Διεθνώς, τα μεγάλα, ενιαία γραφεία μελετών με πολλά τμήματα σε αντίστοιχες κατηγορίες, παρουσιάζουν το χαρακτηριστικό να μην αναπτύσσονται ισόρροπα. Έχουν ένα-δύο τμήματα δυνατά, ενώ τα υπόλοιπα καλούνται, απλώς, να τα υποστηρίξουν. Έτσι, η ανάθεση μίας σύνθετης μελέτης ενός μεγάλου έργου σε ένα γραφείο μελετών με πτυχία στις γενικές κατηγορίες, δεν διασφαλίζει ότι όλες οι επιμέρους μελέτες θα τύχουν της ίδιας αντιμετώπισης, από άποψη ποιότητας της μελέτης. Άλλωστε, είναι χαρακτηριστικό ότι τα ένα-δύο ελληνικά γραφεία μελετών, που είναι εγγεγραμμένα σε πολλές κατηγορίες μελετών, καλύπτοντας τις απαιτήσεις μιας σύνθετης μελέτης, πολύ σπάνια εκδηλώνουν ενδιαφέρον μόνο τους για την ανάληψη μελετών. Συνήθως, συμπράττουν με άλλα γραφεία, για να καλύψουν τις αδυναμίες που παρουσιάζουν σε πολλές από τις επιμέρους κατηγορίες μελετών.
- δ.** Η καθιέρωση των γενικών κατηγοριών μελετών θα αποκλείσει την Περιφέρεια από σύνθετες μελέτες με σημαντικό αντικείμενο, **με αποτέλεσμα να συρρικνωθεί, σταδιακά, κάθε μελετητική δραστηριότητα εκτός Αθήνας και Θεσσαλονίκης.** Σήμερα, τα εξειδικευμένα σε μία-δύο κατηγορίες μελετών γραφεία μελετών πολλών επαρχιακών πόλεων, έχουν τη δυνατότητα να συμπράττουν με μεγάλα γραφεία της Αθήνας ή της Θεσσαλονίκης, για σύνθετες μελέτες της ευρύτερης περιοχής τους. Σε καμία, όμως, επαρχιακή πόλη δεν υπάρχει αρκετό μελετητικό δυναμικό ή αρκετά γραφεία μελετών, ώστε να δημιουργήσουν ενιαίο γραφείο ή όμιλο γραφείων μελετών με πτυχία στις γενικές κατηγορίες. Έτσι, τα επαρχιακά γραφεία θα αποκλειστούν από τις σύνθετες μελέτες της περιοχής τους και η μελετητική δραστηριότητα θα ατονήσει, καθώς δεν θα υπάρχει το κίνητρο της ανάπτυξης και της διεκδίκησης μεγαλύτερων μελετών.

Από την παραπάνω ανάλυση φαίνεται ότι η προτεινόμενη αλλαγή κατεύθυνσης, σχετικά με τη μορφή και το μέγεθος των γραφείων μελετών, είναι πολύ αμφίβολο αν πληροί την πρώτη προϋπόθεση, που τέθηκε, δηλαδή αυτή του κοινωνικού οφέλους.

Η δεύτερη προϋπόθεση, της καταλληλότητας του χρόνου εφαρμογής, είναι βέβαιο ότι δεν εκπληρώνεται, στην περίπτωση άμεσης εφαρμογής της αλλαγής. Στη σημερινή συγκυρία της μεγάλης, σε ένταση και βάθος χρόνου, οικονομικής κρίσης, της συνεχούς επί βετία συρρίκνωσης του Π.Δ.Ε. και της κάθετης πτώσης της ιδιωτικής οικοδομικής δραστηριότητας, κατά την οποία τα γραφεία μελετών με την υφιστάμενη μορφή τους δίνουν κυριολεκτικά αγώνα επιβίωσης, είναι αδύνατο να συζητήσει κανείς για επενδύσεις, συνενώσεις, συγχωνεύσεις, εξαγορές, προσέλκυση νέων εταίρων κ.λ.π. Μόνον η άμεση προοπτική μιας μακράς περιόδου ανάπτυξης και επενδύσεων σε έργα θα δικαιολογούσε σχετική συζήτηση.

Σε ό,τι αφορά την τρίτη προϋπόθεση, ακόμη και αν δεχθεί κανείς ότι η αλλαγή κατεύθυνσης είναι σωστή, είναι βέβαιο ότι η άμεση εφαρμογή στη σημερινή συγκυρία θα επιφέρει πλήρη αποδιοργάνωση του χώρου των μελετητών. Τα τυχόν «μεγάλα» γραφεία, που θα δημιουργηθούν, έχοντας επενδύσει σημαντικά ποσά και έχοντας ανάγκη από μεγάλους τζίρους για να συντηρηθούν, θα απαιτήσουν –και θα χρησιμοποιήσουν κάθε θεμιτό ή αθέμιτο μέσο, για να το πετύχουν– την ανάθεση σ’ αυτά των λίγων μελετών που υπάρχουν.

Τέλος, είναι φανερό ότι η τέταρτη προϋπόθεση δεν καλύπτεται, αφού το προτεινόμενο σύστημα δεν πρόκειται να περιορίσει τη γραφειοκρατία, αλλά αντιθέτως να την αυξήσει.

Στο νομοσχέδιο, σχετικά με τις γενικές κατηγορίες μελετών, υπάρχει μία θετική πρόβλεψη. Φαίνεται ότι, για την εγγραφή στις γενικές κατηγορίες μελετών, πέραν των αυτοτελών εταιρειών μελετών, θα επιτραπεί η δημιουργία ομίλων γραφείων μελετών, με μόνιμη συνεργασία. Υποθέτουμε, αν και το νομοσχέδιο είναι πολύ φειδωλό σε σχετικές πληροφορίες, ότι τα γραφεία που συνιστούν τον όμιλο θα μπορούν να αναλαμβάνουν μεμονωμένα ή σε συμπράξεις μελέτες, για τις οποίες ζητούνται πτυχία των επιμέρους κατηγοριών, ενώ ο όμιλος θα ενεργοποιείται όταν ζητούνται πτυχία των γενικών κατηγοριών μελετών.

2.2.3 Κατάργηση των ελάχιστων αμοιβών των μηχανικών

Στο παρόν νομοσχέδιο αντί να λαμβάνεται υπόψη το αίτημα του τεχνικού κόσμου για μεγαλύτερη διαφάνεια στις αναθέσεις των μελετών, με την εξασφάλιση αντικειμενικών κριτηρίων στην αξιολόγηση του τεχνικού φακέλου, γίνεται από το Υπουργείο μια προσπάθεια υποβάθμισης ή ακόμη και απαλοιφής της τεχνικής προσφοράς. Η προτεινόμενη διαδικασία της χαμηλότερης προσφοράς, η οποία αποτέλεσε αποτυχημένη συνταγή στις διαδικασίες ανάθεσης κατασκευής έργων, επιστρατεύεται τώρα στις μελέτες εκφράζοντας μια στρεβλή αντίληψη της Κυβέρνησης για την εξοικονόμηση πόρων. Η εφαρμογή διαδικασιών ανάθεσης, όπως της χαμηλότερης προσφοράς ή της πιο συμφέρουσας προσφοράς -με βαρύτητα του οικονομικού κριτηρίου τουλάχιστον 50% της βαθμολογίας και χωρίς όριο στην έκπτωση-θα υποβαθμίσουν την ποιότητα του μελετητικού έργου. Η κατάργηση των ορίων στις εκπτώσεις, χωρίς τη θέσπιση διαδικασιών οι οποίες θα εξασφαλίζουν συνθήκες υγιούς ανταγωνισμού, θα οδηγήσει στην αποψίλωση των γραφείων από το έμπυχο δυναμικό τους, αφού η στελέχωση και το λειτουργικό κόστος που αυτή συνεπάγεται, δεν θα αποτελεί πλέον πλεονέκτημα, αλλά τροχοπέδη στη διαδικασία ανάθεσης μιας μελέτης.

Όπως αναφέρει στο από 30.6.2010 υπόμνημά του προς το Τ.Ε.Ε. ο δικηγόρος κ. Πάνος Χασάπης «**α. Η κατάργηση των ελάχιστων ορίων αμοιβών μηχανικών δεν επιβάλλεται από το «ΜΝΗΜΟΝΙΟ».** Το «μνημόνιο» επιβάλλει τη **μείωση των ελάχιστων αμοιβών.** Τούτο προκύπτει από το ότι η σχετική κρίσιμη πρόβλεψη του «μνημονίου» είναι η παράγραφος 22 με τίτλο «Βελτίωση του επιχειρηματικού περιβάλλοντος και ενίσχυση του ανταγωνισμού στις αγορές», του κεφαλαίου Γ’ «Διαρθρωτικές Πολιτικές» του ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΟΣ ΙΙΙ «ΕΛΛΑΔΑ – ΜΝΗΜΟΝΙΟ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΚΑΙ ΧΡΗΜΑΤΟΠΙΣΤΩΤΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ» του ν. 3845/2010, όπου αναφέρεται επί λέξει: «... **Κατά τη διάρκεια του**

επόμενου έτους, θα απελευθερωθούν κλειστά επαγγέλματα με την μείωση των καθορισμένων αμοιβών και άλλων περιορισμών για τους....., μηχανικούς, αρχιτέκτονες,» (βλ. ΦΕΚ 65 Α/6.5.1010 σελ. 1346-1347).

β. Ο θεσμός των ελάχιστων ορίων αμοιβών ισχύει από το Ν.Δ. 17.7./16.8.1923 και θεμελιώθηκε σε δύο ανάγκες που εξυπηρετούν δημόσιο σκοπό, ο οποίος συνίσταται στη διασφάλιση ποιότητας των μελετών από άποψη ασφάλειας, υγιεινής, αισθητικής και τήρησης των προδιαγραφών (βλ. ΚΒΠΝ άρθρο 327 ΦΕΚ Δ' 580/27.7.1999):

Α: Την ανάγκη αποτροπής αθέμιτου ανταγωνισμού μεταξύ των μελετητών

Β: την ανάγκη αποτροπής της ηθικής και υλικής πτώσης του επαγγέλματος του μηχανικού

(βλ. Εισηγητικές εκθέσεις ν.δ. 2726/1953 και ν. 3316/2005).

γ. Μία συνετή απόφαση για την ανάγκη κατάργησης ή την ανάγκη διατήρησης του θεσμού πρέπει να κρίνει νηφάλια:

- είτε ότι εξέλειψαν οι άνω ανάγκες δημοσίου συμφέροντος,
- είτε ότι, αν και δεν εξέλειψαν, συγκρούονται με άλλες ανάγκες, οι οποίες προέχουν και δεν μπορούν ή δεν επιλέγεται να εξυπηρετηθούν με άλλα μέσα.

Στη δεύτερη περίπτωση το ζήτημα είναι στάθμισης προτεραιοτήτων μετά λόγω γνώσεως.

δ. Προβλήθηκε ως ανάγκη για την κατάργηση του θεσμού, να αντικαταστήσουμε τα υποκειμενικά κριτήρια ανάθεσης με ένα αντικειμενικό, τη χαμηλότερη τιμή.

ε. Η χαμηλότερη τιμή ως αποκλειστικό (ή καθοριστικό) κριτήριο ανάθεσης είναι αντικειμενικό κριτήριο ανάθεσης, μόνο με την προϋπόθεση ότι δεν υποβάλλονται «ασυνήθιστα χαμηλές Προσφορές».

στ. Εάν θεσπιστεί ως κριτήριο ανάθεσης η χαμηλότερη τιμή, **ΕΝΕΡΓΟΠΟΙΕΙΤΑΙ ΑΥΤΟΜΑΤΑ** το άρθρο 55 της οδηγίας 2004/18/ΕΚ περί των γενικών κανόνων αντιμετώπισης των «ασυνήθιστα χαμηλών προσφορών» (πρβλ. Ελ.Συνεδρ. VI πράξη 251/8^η συνεδρ. 30.11.2007).

ζ. Η ενεργοποίηση του άνω άρθρου 55 δεν αποκλείει τη θέσπιση κανόνων εθνικού δικαίου για τον τρόπο εφαρμογής τους. Με τους κανόνες αυτούς μπορεί:

Α. είτε να δεσμευθούν οι αναθέτουσες αρχές να δέχονται υποχρεωτικώς ασυνήθιστα χαμηλές προσφορές, χωρίς αιτιολόγηση και να αναθέτουν τη σύμβαση στη χαμηλότερη από αυτές (όπως προέβλεψε ο ν .3263/2004, προβλέποντας όμως παράλληλα και μία υπέρμετρη διαστολή της υποχρέωσης εγγυοδοσίας καθώς και ειδικές προβλέψεις περί εκπτώσεως του αναδόχου).

Β. είτε να προσδιοριστούν διαδικασίες και ειδικοί κανόνες σχετικά με την αιτιολόγηση των ασυνήθιστα χαμηλών προσφορών, όπως:

- πώς θα προσδιορίζεται ποιοι από τους διαγωνιζόμενους θα κληθούν να αιτιολογήσουν τις οικονομικές προσφορές τους.
- σν η πρόσκληση πρέπει να είναι συγκεκριμένη και ειδική ή αν αρκεί να είναι γενική και αόριστη.
- ποιο θα είναι το αρμόδιο όργανο για την πρόσκληση προς αιτιολόγηση και την αξιολόγηση της υποβαλλόμενης αιτιολόγησης.

- ποιες θα είναι οι συνέπειες από την απόρριψη της αιτιολόγησης.
- η.** Η σημερινή συγκυρία φαίνεται ότι είναι ασυγκρίτως πιο ευνοϊκή από το 1993-1994, στην επανεμφάνιση του καιρικού φαινομένου των χαμηλών προσφορών και στο χώρο των δημοσίων συμβάσεων μελετών και υπηρεσιών επειδή:
 - το πρόγραμμα δημοσίων επενδύσεων είναι πολύ μικρό, το δε «μνημόνιο» προβλέπει περαιτέρω μείωσή του κατά 500 εκ. ετησίως (0,2% του ΑΕΠ) στα έτη 2010, 2011 και 2012, πράγμα που εντείνει την αγριότητα στις διεκδικήσεις αναθέσεων.
 - το ΕΣΠΑ έχει ορατή (και κοντινή) ημερομηνία λήξεως.
 - το πλήθος των επαγγελματιών (δραστηριοποιημένων επιτυχώς είτε ατομικά είτε ως εταιρίες) είναι πολύ μεγάλο.
 - γενικεύεται κλίμα ανασφάλειας και συρρίκνωσης (ή απώλειας) προσδοκιών.
 - Η ΠΑΡΟΧΗ ΔΙΑΝΟΗΤΙΚΟΥ ΕΡΓΟΥ (μελέτης – επιστημονικών υπηρεσιών) ΕΙΝΑΙ ΕΞΑΙΡΕΤΙΚΑ ΔΥΣΚΟΛΟΤΕΡΟ ΑΠΟ ΤΗΝ ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ ΤΕΧΝΙΚΟΥ ΕΡΓΟΥ (εργολαβία). ΓΙΑ ΝΑ ΠΡΟΣΔΙΟΡΙΣΘΕΙ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΙΚΑ ΤΟ ΟΡΙΟ ΚΑΤΩ ΤΟΥ ΟΠΟΙΟΥ Η ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΠΡΟΣΦΟΡΑ ΠΡΩΤΟΝ ΚΡΙΝΕΤΑΙ ΑΣΥΝΗΘΙΣΤΑ ΧΑΜΗΛΗ ΚΑΙ ΔΕΥΤΕΡΟΝ ΚΡΙΝΕΤΑΙ ΑΝΑΙΤΙΟΛΟΓΗΤΗ.
- θ.** Η τυχόν θέσπιση της χαμηλότερης ελεύθερης οικονομικής προσφοράς ως κριτηρίου ανάθεσης με παράλληλη υποχρέωση ανάθεσης της σύμβασης στη χαμηλότερη (έστω και «ασυνήθιστα») χωρίς αιτιολόγηση, ισοδυναμεί με τη θέσπιση συστήματος ανάλογου με των δημοσίων έργων που εισήγαγε ο ν. 3263/2004 (σύστημα «ΣΟΥΦΛΙΑ»).
- Όμως απ' ότι αντιλήφθηκα στη σύσκεψη της 28.6.2010 με τους Γενικούς Γραμματείς του ΥΠΟΜΕΔΙ, εξαγγέλθηκε (με σκεπτικό) η κατάργηση αυτού του συστήματος από τις διαδικασίες δημοσίων έργων και θα φαινόταν παράδοξο να μεταφερθεί με άλλο σκεπτικό στις διαδικασίες των μελετών.
- Επομένως, πιθανολογώ ότι η τυχόν θέσπιση της ελεύθερης οικονομικής προσφοράς στις αναθέσεις μελετών / υπηρεσιών θα ισχύσει *de facto* παράλληλα με το «θεσμό» της αιτιολόγησης των ασυνήθιστα χαμηλών προσφορών, είτε θεσπιστούν ειδικοί κανόνες είτε όχι, πράγμα οδυνηρό και στις δύο περιπτώσεις.
- ι.** Γενικό συμπέρασμα είναι η χαμηλότερη οικονομική προσφορά χωρίς όριο, ως αποκλειστικό (ή καθοριστικό) κριτήριο ανάθεσης είναι κριτήριο αντικειμενικό μόνο υπό την προϋπόθεση ότι δεν θα υποβάλλεται καμία ασυνήθιστα χαμηλή προσφορά, πράγμα που δεν μπορεί να αποτραπεί νομοθετικά (ούτε και με άλλο αναγκαστικό μέσο). Αν υποβάλλεται είτε η διαδικασία μεταλλάσσεται σε εξόχως υποκειμενική με αστάθμητα κριτήρια και διαδικασία που ευνοεί τη διαφθορά και καταστρέφει τους σωστούς επαγγελματίες.
- ια.** Τέλος έχω την άποψη ότι αν η επιλογή στο δίλλημα της άνω παρ. γ' είναι να καταργηθεί ο θεσμός των ελάχιστων ορίων αμοιβών πρέπει να γίνει με επίγνωση ότι δεν θα είναι δυνατή στο ορατό μέλλον η αναβίωσή του, διότι η κατάργηση υποδηλώνει την έλλειψη ισχυρής βάσης στο δημόσιο σκοπό του θεσμού.
- ιβ.** Γνώμη μου είναι ότι το υφιστάμενο σύστημα (αναφορικά με τα κριτήρια ανάθεσης) πρέπει να διατηρηθεί βελτιώνοντας όσο είναι δυνατό τα κριτήρια ανάθεσης, χωρίς

την ουτοπική άποψη ότι υπάρχει αντικειμενικό σύστημα ανάθεσης και χωρίς να κατεδαφίζουμε ασυλλόγιστα θεσμούς που έχουν δημόσιο σκοπό και πραγματική, επίκαιρη και ισχυρή θεμελίωση σε γενικές αρχές που αφορούν στο γενικό συμφέρον.».

Η κατάργηση των ορίων των αμοιβών θα αυξήσει τα προβλήματα στις μελέτες των δημοσίων έργων, ιδιαίτερα σε μια περίοδο οικονομικής ύφεσης όπου:

- Το Π.Δ.Ε. είναι πολύ μικρό και το μνημόνιο προβλέπει την περαιτέρω μείωσή του κατά τα έτη 2010 – 2013, πράγμα που θα εντείνει τον αθέμιτο ανταγωνισμό.
- Το Ε.Σ.Π.Α. έχει ορατή ημερομηνία λήξεως.
- Ο αριθμός των μελετητών έχει αυξηθεί σημαντικά τα τελευταία χρόνια.

Η πολιτεία επιχειρεί να θεσμοθετήσει στις μελέτες κανόνες, που έχουν εφαρμοστεί στα δημόσια έργα και έχουν αποτύχει παταγωδώς, με δυσάρεστες συνέπειες για την οικονομία της χώρας, αλλά και για τη βιωσιμότητα των εργοληπτικών επιχειρήσεων.

Η εκπόνηση της μελέτης είναι πνευματική εργασία υψηλού επιπέδου και έχει περισσότερες δυσκολίες από την κατασκευή τεχνικού έργου. Ο αντικειμενικός καθορισμός του πραγματικού κόστους της μελέτης έχει πολλές παραμέτρους που καθιστούν τη διαδικασία προσδιορισμού του πολύ δυσκολότερη από αυτή των δημοσίων έργων.

Η χαμηλότερη οικονομική προσφορά χωρίς όριο, ως αποκλειστικό κριτήριο ανάθεσης είναι αντικειμενικό κριτήριο μόνο υπό την προϋπόθεση ότι δεν θα υποβάλλεται καμία προσφορά κάτω του κόστους, πράγμα όμως που δεν μπορεί να αποτραπεί νομοθετικά. Αν υπάρχουν νομοθετικές παρεμβάσεις τότε το κριτήριο μετατρέπεται σε υποκειμενικό.

2.2.4 Κατ' αποκοπήν αμοιβή

Μέχρι το 2005, η αμοιβή των μελετητών, στις περισσότερες κατηγορίες μελετών, υπολογιζόταν με βάση τον προϋπολογισμό του υπό μελέτη έργου. Οι μεγάλες αποκλίσεις μεταξύ προεκτιμώμενων και τελικών αμοιβών ήταν συνηθισμένο φαινόμενο, για πολλούς λόγους, κυριότεροι από τους οποίους ήταν ότι:

- στην εκτίμηση του προϋπολογισμού του έργου υπεισέρχονται πολλοί παράγοντες, με συνέπεια αυτή να μην είναι ακριβής,
- δεν υπήρχε επαρκής προετοιμασία και συλλογή στοιχείων, σχετικά με το έργο πριν από την ανάθεση της μελέτης,
- οι τεχνικές Υπηρεσίες, με την ανοχή ή και την προτροπή των πολιτικών τους προϊσταμένων, ανέκαθεν υποεκτιμούσαν συνειδητά το κόστος των έργων, προκειμένου να τα εντάξουν σε προγράμματα χρηματοδότησης ή να παρουσιάσουν περισσότερα έργα στο τεχνικό τους πρόγραμμα, που είχε, ούτως ή άλλως, πεπερασμένο προϋπολογισμό,
- οι ευκαιριακοί μελετητές, εκμεταλλευόμενοι τις αδυναμίες των Υπηρεσιών, προσπαθούσαν να αυξήσουν τους τελικούς προϋπολογισμούς των έργων.

Για την αντιμετώπιση του παραπάνω ζητήματος και υπό την πίεση της ευρωπαϊκής επιτροπής, το 2005, το Τεχνικό Επιμελητήριο και οι φορείς των μελετητών συμφώνησαν με το Υ.ΠΕ.ΧΩ.Δ.Ε. την αλλαγή του τρόπου υπολογισμού των αμοιβών. Σύμφωνα με τον ν. 3316/2005, οι αμοιβές υπολογίζονται πλέον με βάση:

- τις μονάδες φυσικού αντικείμενου του έργου,
- την προσφερόμενη από τον ανάδοχο τιμή ανά μονάδα φυσικού αντικείμενου (ως έκπτωση επί των τιμών του Κανονισμού προεκτιμώμενων αμοιβών).

Συγχρόνως, θεσμοθετήθηκε η δημιουργία του «φακέλου του έργου» και η υποχρέωση των Υπηρεσιών των αναθετουσών Αρχών να προετοιμάζουν με επαρκή στοιχεία την ανάθεση της μελέτης.

Για τις ανάγκες του διαγωνισμού, η προεκτιμώμενη αμοιβή της μελέτης υπολογίζεται με βάση την εκτίμηση των μονάδων φυσικού αντικείμενου του έργου του φακέλου του έργου και τις τιμές μονάδας του Κανονισμού προεκτιμώμενων αμοιβών. Η τελική αμοιβή του μελετητή υπολογίζεται με βάση τις μονάδες φυσικού αντικείμενου, που μελέτησε και τις τιμές μονάδας της οικονομικής προσφοράς του.

Η μόνη αναφορά του ν. 3316/2005 σε «κατ' αποκοπήν αμοιβή» γίνεται για την πληρωμή των προκαταρκτικών μελετών, που ανατίθενται με τη διαδικασία του άρθρου 6.

Παρά τις προβλέψεις του ν. 3316/2005, εξακολουθούν να υπάρχουν κάποιες διαφορές – σαφώς μικρότερες από παλιότερα– μεταξύ προεκτιμώμενης αμοιβής και τελικής αμοιβής του μελετητή. Οι διαφορές αυτές οφείλονται σε δύο λόγους:

- Ο πρώτος και κυριότερος λόγος είναι η ΑΝΕΠΑΡΚΗΣ προετοιμασία του φακέλου του έργου από τις Υπηρεσίες των αναθετουσών Αρχών, οι οποίες, είτε δεν έχουν αντιληφθεί τη σημασία του, είτε δεν έχουν την τεχνική δυνατότητα να προσεγγίσουν καλύτερα το έργο.
- Ο δεύτερος λόγος είναι προφανής. Διαφορές, είτε αρνητικές, είτε θετικές, μεταξύ προεκτιμώμενης και τελικής αμοιβής θα υπάρχουν πάντοτε, καθώς η πρώτη βασίζεται σε **εκτίμηση των ποσοτήτων** του έργου, ενώ η δεύτερη σε **ποσότητες που προέκυψαν από τη μελέτη** του έργου. Απλά, οι διαφορές αυτές είναι τόσο μικρότερες, όσο καλύτερη και πληρέστερη είναι η προσέγγιση του φακέλου του έργου.

Σε κάθε περίπτωση, η πρόβλεψη του νομοσχεδίου του υπουργείου ΥΠΟ.ΜΕ.ΔΙ., σύμφωνα με την οποία η προσφορά του αναδόχου-μελετητή, που βασίζεται στην εκτίμηση των ποσοτήτων του φακέλου του έργου, θα είναι και η τελική αμοιβή του, θεωρούμενη ως «κατ' αποκοπήν αμοιβή», είναι εκτός πάσης λογικής και δεοντολογίας.

Ένας σοβαρός μελετητής δεν είναι δυνατόν να αποδεχθεί να αμειφθεί όχι με βάση το αποτέλεσμα της μελέτης του, αλλά με βάση την εκτίμηση, που έκανε κάποιος άλλος, με ανεπαρκή στοιχεία και –ενδεχομένως– με μεγάλη προχειρότητα.

Από την άλλη πλευρά, μία ευνομούμενη πολιτεία δεν είναι δυνατόν να θεσπίζει διατάξεις νόμων, με τις οποίες **να υποχρεώνεται μία δημόσια Υπηρεσία να καταβάλει αμοιβή**

για έργο μεγαλύτερο από εκείνο που μελετήθηκε στην πράξη, ή για τμήμα του έργου, που αποδείχθηκε ότι δεν χρειάζονταν και κακώς περιλήφθηκε στον αρχικό προγραμματισμό και στην αρχική προεκτίμηση αμοιβής του μελετητή. Ακόμη κι αν αυτή η περίπτωση φαίνεται να συμβαίνει σπάνια, ωστόσο είναι βέβαιο ότι θα προκύψουν αρκετές περιπτώσεις όπου οι ποσότητες φυσικού αντικείμενου του έργου, μετά τη μελέτη του, θα είναι μικρότερες από εκείνες της αρχικής εκτίμησης.

2.2.5 Ανάθεση μελετών με βάση τη χαμηλότερη τιμή

Το νομοσχέδιο του υπουργείου ΥΠΟ.ΜΕ.ΔΙ. δίνει τη δυνατότητα στις αναθέτουσες Αρχές να αναθέτουν τις μελέτες είτε αποκλειστικά με βάση **τη χαμηλότερη τιμή**, είτε με βάση **την πλέον συμφέρουσα από οικονομική άποψη προσφορά**. Με τον τρόπο αυτό, είναι βέβαιο ότι, είτε για λόγους ταχύτητας στην ανάθεση, είτε για την αποφυγή των διαδικασιών αξιολόγησης, ένα μεγάλο πλήθος μελετών θα ανατίθεται με βάση τη χαμηλότερη τιμή.

Πέραν της πολύ σοβαρής επιχειρηματολογίας, που αναπτύσσει στην επιστολή του ο δικηγόρος κ. Π. Χασάπης (βλ. παρ. 2.2.3), παρατίθενται και οι ακόλουθοι λόγοι, για τους οποίους πρέπει να αποκλειστεί η ανάθεση με βάση αποκλειστικά τη χαμηλότερη τιμή:

- α. Η μελέτη δεν είναι εμπόρευμα, αλλά επιστημονική εργασία, με μεγάλη σημασία για την επιτυχή υλοποίηση του έργου.** Η ανάθεση της μελέτης σε εκείνον που δίνει τη μεγαλύτερη έκπτωση, χωρίς κανενός είδους αξιολόγησή του, υποβαθμίζει εντελώς τη σημασία και τον ρόλο της.
- β.** Η επιτυχής εκπόνηση μιας μελέτης προϋποθέτει σχέσεις εμπιστοσύνης και αгаστικής συνεργασίας μεταξύ εργοδότη και μελετητή. Τίθενται, επομένως αυτονόητα, τα ερωτήματα, πώς ο εργοδότης θα εμπιστευτεί έναν μελετητή, τον οποίο δεν έχει αξιολογήσει και τι είδους συνεργασία μπορεί να υπάρξει, όταν ο εργοδότης γνωρίζει ότι κύριο μέλημα του μελετητή θα είναι η ελαχιστοποίηση του κόστους της μελέτης, λόγω της μεγάλης έκπτωσης που έχει προσφέρει.
- γ. Το επιχείρημα ότι η χαμηλότερη τιμή αποτελεί το μόνο αντικειμενικό κριτήριο αξιολόγησης είναι λανθασμένο.** Ο ν. 3316/2005 εισήγαγε την εντελώς απαράδεκτη διαδικασία κρίσης των ενστάσεων από τις ίδιες τις επιτροπές αξιολόγησης. Αυτό οδήγησε σταδιακά στην καθιέρωση άκρατου υποκειμενισμού στην ανάθεση μελετών, καθώς ο αξιολογητής ήξερε ότι θα κληθεί ο ίδιος να γνωμοδοτήσει και ουσιαστικά να απορρίψει τις ενστάσεις επί της αξιολόγησής του. Η απολύτως σωστή πρόβλεψη του νομοσχεδίου να γνωμοδοτεί επί των ενστάσεων η υπό σύσταση Ανεξάρτητη Διοικητική Αρχή Ελέγχου Παραγωγής Έργων, είναι βέβαιο ότι θα αλλάξει εντελώς την κατάσταση, καθώς οι επιτροπές αξιολόγησης θα γνωρίζουν ότι θα κριθούν, με τη σειρά τους. Πέραν τούτου, τόσο τα κριτήρια, όπως και η διαδικασία αξιολόγησης μπορούν να βελτιωθούν, ώστε η αξιολόγηση να γίνεται πιο αντικειμενικά.

2.2.6 Συμμετοχή Μ.Ε.Κ. για τον έλεγχο της κατασκευασιμότητας της μελέτης

Η κατασκευασιμότητα της μελέτης είναι ο κατεξοχήν σκοπός της εκπόνησης της μελέτης και είναι η ουσιαστική ευθύνη του μελετητή μηχανικού. Μελετητής που δεν εξασφαλίζει την κατασκευασιμότητα της μελέτης δεν μπορεί και δεν δικαιούται να είναι μελετητής. Ο έλεγχος της μελέτης είναι ευθύνη της δημόσιας διοίκησης και η εμπλοκή τρίτου στη διαδικασία απαξιώνει το ρόλο του μελετητή και, παράλληλα, δημιουργεί ένα ακόμη γραφειοκρατικό γρανάζι στον τομέα παραγωγής δημοσίων έργων.

Τέλος, πρέπει να αναφερθεί ότι δεν υπάρχουν μεμονωμένοι κατασκευαστές με εμπειρία σε ειδικά και δυσχερή έργα, δηλαδή χωρίς να είναι ενταγμένοι σε κάποιες εταιρεία. Η μόνη εξήγηση για τη θέσπιση αυτής της διάταξης εκ μέρους του υπουργείου, είναι αν έχει σκοπό να εξυπηρετήσει την επαγγελματική «αποκατάσταση» των συνταξιούχων δημοσίων υπαλλήλων μηχανικών.

3. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ – ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ

3.1 Συμπεράσματα

Το νομοσχέδιο του υπουργείου ΥΠΟ.ΜΕ.ΔΙ. για την αναθεώρηση του θεσμικού πλαισίου ανάθεσης και εκτέλεσης δημοσίων συμβάσεων μελετών και παροχής συναφών υπηρεσιών δεν φαίνεται να έχει συγκεκριμένες στοχεύσεις, πλην αυτής της πάση θυσία δραστικής μείωσης των αμοιβών. Χαρακτηριστικό γνώρισμα του νομοσχεδίου είναι η ακροβασία ανάμεσα στην επιθυμία για εκσυγχρονισμό του συστήματος και στον κρατισμό, σε συνδυασμό με την άγνοια ή την αδιαφορία σχετικά με τα προβλήματα του μελετητικού χώρου.

Οι όποιες θετικές προβλέψεις του νομοσχεδίου (ανεξάρτητη Αρχή, θέσπιση του κριτηρίου των ανεκτέλεστων συμβάσεων), ακυρώνονται με τις διατάξεις περί πλήρους αναθεώρησης των μητρώων, περί ανάθεσης μελετών με μοναδικό κριτήριο τη χαμηλότερη οικονομική προσφορά, περί κατάργησης του ελάχιστου ορίου έκπτωσης και περί της υποχρεωτικής παρακολούθησης της μελέτης από τρίτο, ο οποίος θα ελέγχει την κατασκευασσιμότητα του μελετώμενου έργου.

Οι προτάσεις που παρατίθενται στο κεφάλαιο αυτό: (α) βασίζονται στα πραγματικά δεδομένα της σημερινής οργάνωσης και λειτουργίας των μητρώων μελετητών και γραφείων μελετών, (β) είναι συμβατές με τους στόχους που έθεσε το υπουργείο ΥΠΟ.ΜΕ.ΔΙ. κατά την έναρξη της διαδικασίας αναθεώρησης του θεσμικού πλαισίου, καθώς και με τις προϋποθέσεις που τέθηκαν στο κεφάλαιο 2 της παρούσας έκθεσης, και (γ) λαμβάνουν υπόψη τις σημερινές συνθήκες της λειτουργίας των γραφείων μελετών, που δημιουργήθηκαν εξαιτίας της δυσμενούς οικονομικής κατάστασης της χώρας και της παγκόσμιας οικονομίας.

3.2 Προτάσεις

3.2.1 Μητρώα μελετητών και γραφείων μελετών

I. Υποκατηγορίες μελετών

Η εξειδίκευση των μηχανικών και επιστημόνων τα τελευταία χρόνια και η απόκτηση τίτλου σπουδών, που καλύπτει μερικώς κάποιες από τις κατηγορίες μελετών, δημιουργεί προβλήματα στην παροχή των μελετητικών πτυχίων. Από την άλλη πλευρά, η διάσπαση βασικών κατηγοριών μελετών, που προτείνεται από το νομοσχέδιο του υπουργείου ΥΠΟ.ΜΕ.ΔΙ. θα δημιουργήσει πολύ περισσότερα προβλήματα, όπως αναλύεται στην παράγραφο 2.2.2.

Λαμβάνοντας υπόψη τα παραπάνω δεδομένα, **ΠΡΟΤΕΙΝΕΤΑΙ** η διατήρηση των κατηγοριών μελετών της παραγράφου 2 του άρθρου 2 του ν. 3316/2005 και η δημιουργία «**υποκατηγοριών**» **μελετών** στις διασπώμενες από το προτεινόμενο

νομοσχέδιο κατηγορίες. Συγκεκριμένα, **ΠΡΟΤΕΙΝΕΤΑΙ** να δημιουργηθούν οι ακόλουθες κατηγορίες και υποκατηγορίες μελετών:

- (1) Χωροταξικές και ρυθμιστικές μελέτες.
- (2) Πολεοδομικές και ρυμοτομικές μελέτες.
- (3) Οικονομικές μελέτες.
- (4) Κοινωνικές μελέτες.
- (5) Μελέτες οργάνωσης και επιχειρησιακής έρευνας.
- (6) Αρχιτεκτονικές μελέτες κτιριακών έργων.
- (7) Ειδικές αρχιτεκτονικές μελέτες, υποδιαιρούμενες σε:
 - (7α) Μελέτες διαμόρφωσης – ανάπλασης υπαίθριων χώρων.
 - (7β) Μελέτες αποκατάστασης – αξιοποίησης διατηρητέων κτιρίων, μνημείων και μελέτες διαμόρφωσης εσωτερικών χώρων.
- (8) Στατικές μελέτες, υποδιαιρούμενες σε:
 - (8α) Στατικές μελέτες κτιριακών έργων.
 - (8β) Στατικές μελέτες τεχνικών έργων.
- (9) Μελέτες Η/Μ εγκαταστάσεων, υποδιαιρούμενες σε:
 - (9α) Μηχανολογικές μελέτες.
 - (9β) Ηλεκτρολογικές και ηλεκτρονικές μελέτες.
- (10) Μελέτες συγκοινωνιακών έργων, υποδιαιρούμενες σε:
 - (10α) Μελέτες υποδομών συγκοινωνιακών έργων (οδικών, σιδηροδρομικών και αερολιμένων).
 - (10β) Κυκλοφοριακές μελέτες και μελέτες οργάνωσης και λειτουργίας συγκοινωνιακών μέσων.
- (11) Μελέτες λιμενικών έργων.
- (12) Μελέτες μεταφορικών μέσων (χερσαίων, πλωτών, εναερίων).
- (13) Μελέτες υδραυλικών έργων, υποδιαιρούμενες σε:
 - (13α) Μελέτες εγγειοβελτιωτικών έργων, υδρεύσεων και αποχετεύσεων.
 - (13β) Μελέτες διαχείρισης υδατικών πόρων και φραγμάτων.
- (14) Ενεργειακές μελέτες, υποδιαιρούμενες σε:
 - (14α) Θερμοηλεκτρικές και υδροηλεκτρικές μελέτες.
 - (14β) Μελέτες ήπιων μορφών, εξοικονόμησης και ορθολογικής χρήσης ενέργειας.
- (15) Βιομηχανικές μελέτες (προγραμματισμού, σχεδιασμού και λειτουργίας).
- (16) Μελέτες τοπογραφίας (γεωδαιτικές, φωτογραμμετρικές, χαρτογραφικές, τοπογραφικές και κτηματογραφικές).
- (17) Χημικές μελέτες και έρευνες.
- (18) Μελέτες χημικής μηχανικής και χημικών εγκαταστάσεων.
- (19) Μεταλλευτικές μελέτες και έρευνες, υποδιαιρούμενες σε:
 - (19α) Μεταλλευτικές μελέτες.
 - (19β) Μεταλλευτικές έρευνες.
- (20) Γεωλογικές, υδρογεωλογικές και γεωφυσικές μελέτες και έρευνες.
- (21) Γεωτεχνικές μελέτες και έρευνες, υποδιαιρούμενες σε:
 - (21α) Γεωτεχνικές μελέτες.
 - (21β) Γεωτεχνικές έρευνες.

- (22) Εδαφολογικές μελέτες και έρευνες.
- (23) Γεωργικές μελέτες (γεωργοοικονομικές, γεωργοτεχνικές εγγείων βελτιώσεων, γεωργοκτηνοτροφικού προγραμματισμού, γεωργοκτηνοτροφικών εκμεταλλεύσεων).
- (24) Δασικές μελέτες (διαχείρισης δασών και ορεινών βοσκοτόπων, δασοτεχνικής διευθέτησης ορεινών λεκανών χειμάρρων, αναδασώσεων, δασικών οδών, δασικών μεταφορικών εγκαταστάσεων και κατάρτισης δασικών χαρτών).
- (25) Μελέτες φυτοτεχνικής διαμόρφωσης περιβάλλοντος χώρου και έργων πρασίνου.
- (26) Αλιευτικές μελέτες.
- (27) Περιβαλλοντικές μελέτες, υποδιαιρούμενες σε:
 - (27α) Μελέτες περιβαλλοντικών επιπτώσεων τεχνικών έργων και προγραμμάτων.
 - (27β) Περιβαλλοντικές μελέτες για την προστασία και διαχείριση του φυσικού περιβάλλοντος.
- (28) Μελέτες συστημάτων πληροφορικής και δικτύων.

Οι μελετητές θα εγγράφονται σε δύο κατηγορίες μελετών. Όποιος μελετητής εγγράφεται σε μία από τις κατηγορίες που περιλαμβάνουν δύο υποκατηγορίες, θα μπορεί να έχει διαφορετικό δυναμικό (τάξη πτυχίου) σε κάθε μία από τις δύο υποκατηγορίες.

Η πρόταση αυτή πληροί και τις τρεις προϋποθέσεις, που τέθηκαν για τις προτεινόμενες αλλαγές του θεσμικού πλαισίου, ενώ οι αλλαγές που προτείνονται από το νομοσχέδιο δεν πληρούν καμία από αυτές, αν ληφθεί υπόψη ότι η χρονική συγκυρία (κρίση, έλλειψη αντικειμένου δουλειάς, ανεργία, έλλειψη ρευστότητας), δεν επιτρέπει αλλαγές στις συνθέσεις των γραφείων.

Η παραπάνω πρόταση πρέπει να εξειδικευτεί με υπουργική απόφαση ή προεδρικό διάταγμα, ως προς το περιεχόμενο των υποκατηγοριών κάθε κατηγορίας, σε συνεργασία με τους επιστημονικούς και επαγγελματικούς φορείς (επιμελητήρια, σύλλογοι κ.λ.π).

II. Παροχή υπηρεσιών διοίκησης, επίβλεψης και ελέγχου έργων

Δεν είναι σαφές το προτεινόμενο πλαίσιο, ούτε η σκοπιμότητα δημιουργίας αυτής της κατηγορίας. Δεν δόθηκαν κατά τη διαβούλευση επαρκείς απαντήσεις για τον τρόπο λειτουργίας και τις απαιτήσεις για την εγγραφή. Οι εγγραφές στα σημερινά μητρώα μελετών και κατασκευαστών (Μ.Ε.Κ.) καλύπτουν τις υφιστάμενες ανάγκες.

ΠΡΟΤΕΙΝΕΤΑΙ να αφαιρεθεί η σχετική διάταξη (άρθρο 2 παρ. 3) από το σχέδιο νόμου.

III. Γενικές κατηγορίες μελετών

ΠΡΟΤΕΙΝΕΤΑΙ να αφαιρεθεί από το σχέδιο νόμου η διάταξη αυτή.

Εφόσον το υπουργείο επιμένει στη θέσπιση γενικών κατηγοριών μελετών, **ΚΑΙ ΜΟΝΟ ΜΕΤΑ** την έναρξη λειτουργίας της Ανεξάρτητης Αρχής και **ΑΦΟΥ ΘΑ ΕΧΕΙ ΟΛΟΚΛΗΡΩΘΕΙ** η αναθεώρηση των μητρώων και η πιστοποίηση των γραφείων μελετών (δηλαδή τέσσερα χρόνια μετά την έκδοση του προεδρικού διατάγματος του άρθρου 39 του ν. 3316/2005 για τα μητρώα), προτείνεται να εφαρμοστεί **ΜΕ ΤΙΣ ΕΞΗΣ**

ΠΡΟΫΠΟΘΕΣΕΙΣ ΚΑΙ ΑΦΟΥ ΕΠΙΛΥΘΟΥΝ τα θέματα, που προσδιορίστηκαν στην παράγραφο 2.2.2 (τρόπος λειτουργίας, επιμέρους πτυχία που συγκροτούν τη γενική κατηγορία, κίνητρα συνενώσεων και πλεονεκτήματα-bonus κατά τον διαγωνισμό):

- α.** Για τις γενικές κατηγορίες μελετών να υπάρχει **μόνο μία τάξη πτυχίων, με κατώτερο όριο αμοιβής το άνω όριο της Ε΄ τάξης**, το οποίο θα πρέπει να θεσπιστεί, ώστε να μη λειτουργούν παράλληλα τα πτυχία των γενικών κατηγοριών και τα πτυχία των επιμέρους κατηγοριών σε σύμπραξη. Το άνω όριο της Ε΄ τάξης (και κάτω όριο των γενικών κατηγοριών) πρέπει να αφορά στις σύνθετες μελέτες και να είναι αρκετά υψηλό, ώστε να αφήνει πεδίο δραστηριότητας στα γραφεία μελετών Ε΄ τάξης. Με τα σημερινά δεδομένα, προτείνεται **το όριο αυτό να είναι της τάξης των 7,5 έως 8,0 εκατ. ευρώ**.
- β.** Να προβλέπεται η **δημιουργία ομίλων**, δηλαδή μόνιμη συνεργασία μεταξύ ανεξάρτητων γραφείων, τα οποία θα δραστηριοποιούνται αυτόνομα και θα λαμβάνουν μέρος σε διαγωνισμούς ως όμιλοι μόνο στις περιπτώσεις μεγάλων σύνθετων μελετών, απολαμβάνοντας τα πλεονεκτήματα και bonus των ενιαίων γραφείων.

Η πρόβλεψη της χρονικής μετάθεσης της έναρξης ισχύος της διάταξης αυτής, κρίνεται απαραίτητη, διότι δεν είναι δυνατόν να γίνουν συνενώσεις γραφείων μελετών ή να δημιουργηθούν όμιλοι γραφείων μελετών, πριν αυτά τα γραφεία αναθεωρήσουν τα πτυχία τους και πιστοποιηθούν από την Ανεξάρτητη Αρχή, σύμφωνα με τα προβλεπόμενα από τον νέο νόμο. Το διάστημα αυτό είναι αρκετό για την προετοιμασία των γραφείων μελετών, που θέλουν είτε να συνενωθούν, είτε να δημιουργήσουν όμιλους. Επίσης, σύμφωνα με τις κυβερνητικές προβλέψεις, μετά από 4 χρόνια η χώρα θα έχει μπει σε τροχιά ανάπτυξης, έτσι ώστε να μπορεί να δικαιολογηθεί η κατεύθυνση για δημιουργία μεγάλων ενιαίων γραφείων ή ομίλων γραφείων.

3.2.2 Ελάχιστες αμοιβές

Η κατάργηση του κάτω ορίου της έκπτωσης είναι βέβαιο ότι θα έχει επιπτώσεις στην ποιότητα των μελετών, με δεδομένη την μη ύπαρξη αξιόπιστων μηχανισμών ελέγχου. Η κατάργηση θα έπρεπε να εξεταστεί μετά από ένα χρονικό διάστημα και **αφού θα έχει εξασφαλιστεί υγιές περιβάλλον ανταγωνισμού και θα έχουν αποτελέσματα οι διατάξεις του υπουργείου για την εξυγίανση των μητρώου μελετητών και γραφείων μελετών.**

Σε κάθε περίπτωση, αν επικρατήσει αυτή η λογική, θα πρέπει:

- να δημιουργηθούν αξιόπιστοι ελεγκτικοί μηχανισμοί των μελετών
- να γίνει αυστηρότερη η πιστοποίηση των γραφείων μελετών,
- να ληφθεί ως βάση για την αξιολόγηση των οικονομικών προσφορών **η μέση έκπτωση κάθε διαγωνισμού,**
- να θεσμοθετηθεί η υποχρέωση κατάθεσης **πρόσθετης εγγυητικής επιστολής καλής εκτέλεσης,** ανάλογης με το μέγεθος της προσφερόμενης έκπτωσης, και
- να υπάρξει σαφής κατεύθυνση και πρόβλεψη από τον νόμο, ώστε η αξιολόγηση των τεχνικών προσφορών να γίνεται με μεγάλο εύρος βαθμολογίας (π.χ. η πρόβλεψη του νομοσχεδίου για ελάχιστη αποδεκτή βαθμολογία 70% αποδυναμώνει

την τεχνική προσφορά, ενώ αντίστοιχα καθιστά την οικονομική προσφορά βασικό παράγοντα ανάθεσης).

3.2.3 Ανάθεση με τη διαδικασία του άρθρου 6

ΠΡΟΤΕΙΝΕΤΑΙ να έχει τη δυνατότητα η αναθέτουσα Αρχή, αν το επιθυμεί, να αναθέτει το δεύτερο ή και τα επόμενα στάδια της μελέτης στον διαγωνιζόμενο, που προσέφερε την πλέον συμφέρουσα από οικονομική άποψη προσφορά κατά το στάδιο της προμελέτης (ή προκαταρκτικής μελέτης).

Προϋπόθεση για την ισχύ της παραπάνω πρότασης: Σε περίπτωση που η αμοιβή που προκύπτει από την τεχνική προσφορά του υποψηφίου αναδόχου, πριν από την εφαρμογή της έκπτωσης, υπερβαίνει κατά ποσοστό μεγαλύτερο π.χ. του 30% την προεκτιμώμενη από την Υπηρεσία αμοιβή, η αναθέτουσα Αρχή επαναπροκηρύσσει τα υπόλοιπα στάδια της μελέτης, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 7, με βάση τα στοιχεία των μελετών του πρώτου σταδίου, που έχει στη διάθεσή της από τον διαγωνισμό.

3.2.4 Διαδικασία ανάθεσης με διαπραγμάτευση (άρθρο 10)

Η κατάργηση του «επείγοντος» θα οδηγήσει στην ανάθεση όλων των μελετών με προεκτιμώμενη αμοιβή <€30.000 με αυτόν τον τρόπο, καθώς και στην κατάτμηση μεγαλύτερων μελετών.

ΠΡΟΤΕΙΝΕΤΑΙ να απαγορευτεί ρητά η ανάθεση με τη διάταξη αυτή μεμονωμένου σταδίου μελέτης (με συνολική αμοιβή μελέτης >€30.000).

Το «επείγον» θα πρέπει να καταργηθεί **μόνο σε περίπτωση σύνταξης φακέλου του έργου.**

Είναι απαράδεκτη η θέσπιση της κλήρωσης, επειδή αφενός στερεί το δικαίωμα επιλογής από την αναθέτουσα Αρχή και αφετέρου οδηγεί σε μία τυχαία επιλογή με ενδεχόμενο να μην είναι σωστή.

3.2.5 Ανεξάρτητη Διοικητική Αρχή Ελέγχου της Παραγωγής Έργου

I. Σκοπός της Ανεξάρτητης Αρχής

Η βοήθεια προς τις αναθέτουσες Αρχές, σχετικά με τη νόμιμη διεξαγωγή των διαδικασιών ανάθεσης των δημοσίων συμβάσεων έργων, μελετών και συναφών τεχνικών υπηρεσιών (άρθρο 2 παρ. 1 ε) είναι σκόπιμο να μην είναι απλά «συμβουλευτική». Εξάλλου, σύμφωνα με το άρθρο 3 παρ. 1 του σχεδίου νόμου για την ανάθεση μελετών, αλλά και με την παρ. 2 του άρθρου 10 του σχεδίου νόμου της Ανεξάρτητης Αρχής, απαιτείται «**σύμφωνη γνώμη**» της Ανεξάρτητης Αρχής, σχετικά με την πληρότητα του φακέλου του έργου, ως προϋπόθεση για την έναρξη της διαδικασίας ανάθεσης της σύμβασης.

II. Συγκρότηση Ανεξάρτητης Αρχής

ΠΡΟΤΕΙΝΕΤΑΙ η συμμετοχή στην Ανεξάρτητη Αρχή εκπροσώπου του Τ.Ε.Ε.

Επίσης, στο όργανο αυτής, που είναι υπεύθυνο για το μητρώο μελετητών, **ΠΡΟΤΕΙΝΕΤΑΙ** να μετέχουν εκπρόσωποι των Συλλόγων Μελετητών.

Τέλος, **ΠΡΟΤΕΙΝΕΤΑΙ** να μπορεί η Ανεξάρτητη Αρχή να αναθέτει υπηρεσίες των αρμοδιοτήτων της (προσυμβατική διαδικασία, εξέταση ενστάσεων κ.λ.π.) με συμβάσεις παροχής υπηρεσιών σε εξωτερικούς συνεργάτες.

ΙΙΙ. Συμβάσεις που υπάγονται στον έλεγχο της Αρχής

Ο μεγαλύτερος όγκος των μελετών έχουν προϋπολογισμό μικρότερο του ορίου εφαρμογής των π.δ. 59/2007 και 60/2007. Επιπλέον, η μέχρι σήμερα εμπειρία έχει δείξει ότι η διάταξη του άρθρου 10 παρ. 2 στ του ν. 3316/2005 (ανάθεση με διαπραγμάτευση χωρίς δημοσίευση σχετικής προκήρυξης), πολύ συχνά χρησιμοποιείται καταστρατηγώντας τις τυπικές και ουσιαστικές προϋποθέσεις, που προβλέπει ο νόμος για την εφαρμογή της. Τέλος, οι μικρότερες μελέτες ανατίθενται από φορείς με μη επαρκώς οργανωμένες τεχνικές υπηρεσίες (Ο.Τ.Α.). Στις περιπτώσεις αυτές ο έλεγχος είναι περισσότερο αναγκαίος.

Κατανοούμε ότι ο περιορισμός, που θέτει το νομοσχέδιο σχετικά με την υπαγωγή στον έλεγχο της Αρχής μόνο των μελετών με προϋπολογισμό άνω του ορίου των οδηγιών, τίθεται «πιλοτικά», μέχρι να ολοκληρωθεί η λειτουργία της Αρχής. Ωστόσο, ο αριθμός μελετών που ανατίθενται κατ' έτος, ειδικά με τις σημερινές περιστάσεις, δεν είναι τόσο μεγάλος, ώστε να αποκλειστεί ο μεγαλύτερος αριθμός των μελετών από τον έλεγχο.

ΠΡΟΤΕΙΝΕΤΑΙ να επεκταθούν οι αρμοδιότητες της Ανεξάρτητης Αρχής, εξαρχής, στο σύνολο των μελετών.

ΙV. Έλεγχος του προσυμβατικού σταδίου των υπαγόμενων συμβάσεων

Στην παρ. 1 του άρθρου 10 του σχεδίου νόμου της Ανεξάρτητης Αρχής αναφέρεται ότι «ο προσυμβατικός έλεγχος που διενεργεί η Αρχή στις δημόσιες συμβάσεις έργων και μελετών αφορά κατ' αρχήν στη διαπίστωση της ύπαρξης «ωριμότητας» προς δημοπράτηση κάθε σύμβασης». Περαιτέρω, στο άρθρο 4 παρ. 1 του ν. 3316/2005, όπως προτείνεται να αντικατασταθεί με το άρθρο 3 του σχεδίου νόμου για την τροποποίηση του ν. 3316/2005 αναφέρεται ότι «Για την έναρξη διαδικασίας ανάθεσης σύμβασης του νόμου αυτού, συντάσσεται, με μέριμνα της υπηρεσίας που έχει την ευθύνη της διεξαγωγής του διαγωνισμού και εγκρίνεται από την Προϊσταμένη Αρχή φάκελος έργου, **ύστερα από σύμφωνη γνώμη της Ανεξάρτητης Αρχής**, η οποία εξετάζει την πληρότητα του φακέλου και την ουσιαστική ορθότητα της περιγραφής του συμβατικού αντικειμένου και του υπολογισμού της προεκτιμώμενης αμοιβής, καθώς και του καθορισμού των αναγκαίων κατηγοριών πτυχίων μελετητών.».

Ωστόσο, στο δεύτερο εδάφιο της παρ. 1 του άρθρου 10 του σχεδίου νόμου της Ανεξάρτητης Αρχής ερμηνεύεται μόνο ο όρος «ωριμότητα» έργου και δεν γίνεται καμία αναφορά σε «ωριμότητα» μελέτης. Πρέπει, συνεπώς, να συμπληρωθεί η παράγραφος αυτή με το αντίστοιχο ερμηνευτικό εδάφιο για τις μελέτες.

V. Εξέταση ενστάσεων κατά τη διαδικασία των διαγωνισμών

Στην παρ. 2 του άρθρου 10 του σχεδίου νόμου για την Ανεξάρτητη Αρχή γίνεται αναφορά σε «προδικαστικές προσφυγές». Δεν γίνεται καμία αναφορά σε απόφαση της Ανεξάρτητης Αρχής επί υποβαλλομένων ενστάσεων κατά τη διαδικασία των διαγωνισμών, σε αντίθεση με το άρθρο 11 του ν. 3316/2005, όπως αυτό αντικαθίσταται με το άρθρο 10 του σχεδίου νόμου για την ανάθεση δημοσίων συμβάσεων, το οποίο αναφέρει ότι «Οι ενστάσεις που αφορούν την αξιολόγηση των τεχνικών προσφορών κοινοποιούνται και στην Ανεξάρτητη Αρχή, η οποία γνωμοδοτεί κατά τις σχετικές διατάξεις,...».

Πρέπει, συνεπώς, να συμπληρωθεί αφενός η παραπάνω παράγραφος 2 του άρθρου 10, όπως και η παρ. 1 εδ. δ του άρθρου 7, σχετικά με τους πόρους της Ανεξάρτητης Αρχής, δηλαδή να συμπληρωθεί ότι θα προέρχονται και από τα παράβολα των ενστάσεων, που προβλέπονται από το άρθρο 11 παρ. 6 του ν. 3316/2005, όπως αυτό αντικαταστάθηκε με το άρθρο 10 του σχεδίου νόμου για την ανάθεση των δημοσίων συμβάσεων.

3.2.6 Άλλες προτάσεις κατ' άρθρο του ν. 3316/2005

Επιπλέον των παραπάνω προτείνονται τα ακόλουθα, που παρουσιάζονται κατ' άρθρο του ν. 3316/2005:

Άρθρο 1. Ορισμοί

Η πρόβλεψη του ν/σ, σύμφωνα με την οποία η προσφορά του αναδόχου-μελετητή, που βασίζεται στην εκτίμηση των ποσοτήτων του φακέλου του έργου, θα είναι και η τελική αμοιβή του, θεωρούμενη ως «κατ' αποκοπήν αμοιβή», είναι εκτός πάσης λογικής και δεοντολογίας.

ΠΡΟΤΕΙΝΕΤΑΙ να τροποποιηθούν οι ορισμοί της συμβατικής αμοιβής και της τελικής αμοιβής, ως ακολούθως:

«23. «**Συμβατική αμοιβή**» είναι α) το κατ' αποκοπήν τίμημα που ορίζεται με την προκήρυξη, σε περίπτωση ανάθεσης του πρώτου σταδίου της μελέτης με τη διαδικασία του άρθρου 6, β) το ποσό που προκύπτει από τις μονάδες φυσικού αντικειμένου του πρώτου σταδίου της μελέτης, που έχει εκπονήσει ο ανάδοχος και από τις αμοιβές του Κανονισμού αμοιβών της παραγράφου 7 του άρθρου 4, μετά την αφαίρεση της έκπτωσης, που έχει προσφέρει ο ανάδοχος, σε περίπτωση ανάθεσης του επόμενου και των λοιπών σταδίων της μελέτης με τη διαδικασία του άρθρου 6, γ) το ποσό που προκύπτει από τις μονάδες φυσικού αντικειμένου του φακέλου του έργου και από τις αμοιβές του Κανονισμού αμοιβών της παραγράφου 7 του άρθρου 4, μετά την αφαίρεση της έκπτωσης που έχει προσφέρει ο ανάδοχος, στις λοιπές περιπτώσεις.

Στις περιπτώσεις των εδαφίων β και γ, για τον υπολογισμό της συμβατικής αμοιβής προστίθεται το ποσό των απροβλέπτων δαπανών της παραγράφου 2 του άρθρου 4.»

«24. «**Τελική αμοιβή**» είναι το συνολικό ποσό που καταβάλλεται στον ανάδοχο ως αμοιβή. Η τελική αμοιβή προκύπτει από τις μονάδες φυσικού αντικειμένου που

μελετήθηκε, είτε στο πλαίσιο της αρχικής σύμβασης, είτε και των τυχόν συμπληρωματικών συμβάσεων και από τις αμοιβές του Κανονισμού αμοιβών της παρ. 7 του άρθρου 4, μετά την αφαίρεση της έκπτωσης που έχει προσφέρει ο ανάδοχος για το εκτελεσθέν αντικείμενο της σύμβασης.»

Άρθρο 3. Προγραμματικές συμβάσεις

ΠΡΟΤΕΙΝΕΤΑΙ να προστεθεί η ακόλουθη παράγραφος με την αρίθμηση 4 και να αναριθμηθεί η τελευταία παράγραφος ως 5:

«4. Απαγορεύεται ρητά η ανάθεση εκπόνησης μελέτης ή εκτέλεσης έργου με προγραμματική σύμβαση, εκτός εάν αυτή εκπονηθεί από μόνιμο προσωπικό, που έχει σχέση εξαρτημένης εργασίας οποιασδήποτε μορφής με τον αντισυμβαλλόμενο φορέα.»

Άρθρο 4. Προκαταρκτικές ενέργειες του κυρίου του έργου για την ανάθεση των συμβάσεων

Η προτεινόμενη ανάθεση με χωριστή σύμβαση των τοπογραφικών και γεωτεχνικών εργασιών, που απαιτούνται για την εκπόνηση μιας σύνθετης μελέτης (παρ. 2) είναι απολύτως εσφαλμένη.

Η εκπόνηση των εργασιών αυτών πρέπει να γίνεται από την ίδια μελετητική ομάδα που εκπονεί τη μελέτη, ώστε να υπάρχει η απαιτούμενη συνεργασία και συντονισμός σε όλη τη διάρκεια εκπόνησης της μελέτης.

Επίσης, **ΠΡΟΤΕΙΝΕΤΑΙ** να προστεθεί εδάφιο στο τέλος της παραγράφου 6 ως εξής:

«Δεν επιτρέπεται η συμμετοχή στον διαγωνισμό ανάθεσης της μελέτης ή της παροχής υπηρεσιών στον μελετητή ή την εταιρεία μελετών, που ανέλαβε από την αναθέτουσα Αρχή την προετοιμασία του φακέλου του έργου του συγκεκριμένου διαγωνισμού.»

Άρθρο 9. Διαδικασία ανάθεσης σύμβασης παροχής υπηρεσιών

ΠΡΟΤΕΙΝΕΤΑΙ να προστεθεί εδάφιο στο τέλος της παραγράφου 1 β ως εξής:

«Δεν επιτρέπεται η ανάθεση εκπόνησης μελετών με σύμβαση παροχής υπηρεσιών, με εξαίρεση των τυχόν στοιχείων μελετών που απαιτούνται για τη σύνταξη του φακέλου του έργου κατά τις διατάξεις του άρθρου 4».

Άρθρο 17. Έλεγχος τεχνικής και επαγγελματικής ικανότητας

ΠΡΟΤΕΙΝΕΤΑΙ να προστεθεί μετά το πρώτο εδάφιο της παραγράφου 1 το ακόλουθο εδάφιο:

«Μετά την ολοκλήρωση της αναθεώρησης του Μητρώου μελετητών και γραφείων μελετών με τον παρόντα νόμο, τα στοιχεία τα οποία θα χρησιμοποιούν οι υποψήφιοι για

την απόδειξη της ειδικής τεχνικής και επαγγελματικής τους ικανότητας πρέπει να είναι αποκλειστικά αυτά που έχουν δηλωθεί από τον υποψήφιο και συμπεριλαμβάνονται στο Μητρώο της Ανεξάρτητης Αρχής.».

ΠΡΟΤΕΙΝΕΤΑΙ να προστεθεί στο τέλος της παραγράφου 1 τα ακόλουθα εδάφια:

«Με απόφαση Υπουργού Υποδομών, Μεταφορών και Δικτύων θα καθοριστεί ο τρόπος με τον οποίο, μετά την ολοκλήρωση της αναθέτωσης του Μητρώου μελετητών και γραφείων μελετών, θα δηλώνονται τα παραπάνω στοιχεία α' έως ε'. Επίσης, με απόφαση Υπουργού Υποδομών, Μεταφορών και Δικτύων θα δοθούν λεπτομερείς οδηγίες για την εξειδίκευση των απαιτούμενων στοιχείων για την απόδειξη της τεχνικής και επαγγελματικής ικανότητας, χωριστά για την ανάθεση με κλειστή και ανοικτή διαδικασία.».

ΠΡΟΤΕΙΝΕΤΑΙ να αντικατασταθεί η παράγραφος 3 ως εξής (σε κάθε περίπτωση, να προστεθεί τουλάχιστον το τελευταίο εδάφιο):

«3. Στις διαδικασίες σύναψης συμβάσεων με προεκτιμώμενη αμοιβή που υπερβαίνει το όριο εφαρμογής των Οδηγιών 2004/18/ΕΚ και 2004/17/ΕΚ, οι υποψήφιοι μπορούν, για συγκεκριμένη σύμβαση, να στηρίζονται στις δυνατότητες άλλων φυσικών ή νομικών προσώπων, για να αποδείξουν την τεχνική τους καταλληλότητα, χωρίς να χρειάζεται να διατηρούν με αυτά δεσμούς συγκεκριμένης νομικής φύσης. Η αναθέτουσα Αρχή ζητά αποδείξεις για τη δέσμευση του φυσικού ή νομικού προσώπου που θέτει τις δυνατότητές του στη διάθεση του υποψηφίου και ιδίως υπεύθυνη δήλωση σε περίπτωση φυσικού προσώπου ή την ύπαρξη απόφασης του οργάνου διοίκησης του νομικού προσώπου, περί του ότι θα διαθέσει τα ζητούμενα τεχνικά μέσα υπέρ του υποψηφίου, αν αυτός επιλεγεί ανάδοχος.

Η δυνατότητα της παραγράφου αυτής μπορεί να αφορά:

- α) Ειδικό τεχνικό εξοπλισμό και το απαιτούμενο για τη χρήση του εξειδικευμένο προσωπικό.
- β) Ειδικά προγράμματα ηλεκτρονικού υπολογιστή και το απαραίτητο για τη χρήση τους προσωπικό.
- γ) Εργαστήρια για τη διενέργεια ελέγχων, δοκιμών και μετρήσεων.
- δ) Τεχνογνωσία σε ειδικά θέματα, που μπορεί να παρασχεθεί μόνο από εξειδικευμένα φυσικά πρόσωπα.

Η εμπειρία ή η γνώση του κύριου αντικειμένου της μελέτης ή υπηρεσίας που ζητείται από τους διαγωνιζόμενους δεν μπορεί να παρέχεται από άλλο φυσικό πρόσωπο ή φορέα.

Κατά κανόνα δεν επιτρέπεται ο δανεισμός τεχνικής καταλληλότητας από την ίδια επιχείρηση σε πολλούς διαγωνιζόμενους στον ίδιο διαγωνισμό. Κατ' εξαίρεση, αυτό μπορεί να επιτρέπεται αν κατά την κρίση της αναθέτουσας Αρχής δεν υπάρχει επαρκής ανταγωνισμός, λόγω περιορισμένου αριθμού επιχειρήσεων που διαθέτουν τη ζητούμενη τεχνική καταλληλότητα.».

Άρθρο 18. Υποκατάσταση ή αλλαγή μέλους εταιρείας, σύμπραξης ή κοινοπραξίας κατά τη διαδικασία ανάθεσης

ΠΡΟΤΕΙΝΕΤΑΙ να αντικατασταθεί το άρθρο ως εξής:

Ομάδα Εργασίας:

«Αναμόρφωση θεσμικού πλαισίου ανάθεσης και εκπόνησης μελετών και συναφών υπηρεσιών»

«1. Σε περίπτωση πτώχευσης ή απώλειας της ιδιότητας του μελετητή φυσικού προσώπου, επέρχεται αυτοδίκαια ο αποκλεισμός του από τη διαδικασία ανάθεσης μελέτης ή σύμβασης υπηρεσιών. Η ίδια συνέπεια επέρχεται και σε περίπτωση πτώχευσης ή διαγραφής ή υποβιβασμού, για οποιοδήποτε λόγο, του πτυχίου σε τάξη κατώτερη των καλουμένων, εταιρείας/γραφείου μελετών. Ο θάνατος ή πτώχευση ή απώλεια της ιδιότητας του μελετητή στελέχους του πτυχίου εταιρείας/γραφείου μελετών, η οποία υπέβαλε αίτηση εκδήλωσης ενδιαφέροντος σε διαγωνισμό, είτε μόνη της είτε ως μέλος σύμπραξης δεν επιφέρει τον αποκλεισμό της εταιρείας ή της σύμπραξης από τον διαγωνισμό, εφόσον δεν συνεπάγεται αλλαγές στην τάξη για τις καλούμενες στον διαγωνισμό κατηγορίες. Στην περίπτωση αυτή η αξιολόγηση γίνεται χωρίς να συνυπολογίζεται στο δυναμικό της εταιρείας το ελλείπον στέλεχος ή με τον συνυπολογισμό του αντικαταστάτη του, σύμφωνα με τις επόμενες παραγράφους.

2. Εφόσον, στις περιπτώσεις της προηγούμενης παραγράφου, το φυσικό πρόσωπο ή η εταιρεία/γραφείο μελετών είναι μέλος σύμπραξης ή κοινοπραξίας, μπορεί να αντικατασταθεί με πρωτοβουλία και ευθύνη των υπολοίπων μελών, μέχρι την κοινοποίηση του πρακτικού αξιολόγησης των τεχνικών προσφορών. Το ίδιο ισχύει και για την περίπτωση φυσικού προσώπου μέλους εταιρείας μελετών. Στις περιπτώσεις αυτές η επελθούσα μεταβολή δηλώνεται άμεσα και προσκομίζονται προς έλεγχο τα τυπικά δικαιολογητικά που αφορούν το νέο μέλος. Η αναθέτουσα Αρχή εγκρίνει τη μεταβολή, αν πεισθεί ότι συντρέχουν οι προαναφερόμενες προϋποθέσεις. Η σύμπραξη ή κοινοπραξία μπορεί να μην αναπληρώσει το ελλείπον μέλος, αν τούτο δεν είναι απαραίτητο για τη συμμετοχή της στο διαγωνισμό.

3. Οποιαδήποτε αλλαγή στην ομάδα μελέτης διαγωνιζόμενου κατά τη διαδικασία του διαγωνισμού και μέχρι την κοινοποίηση του πρακτικού αξιολόγησης πρέπει να δηλώνεται εγγράφως στην Επιτροπή Διαγωνισμού. Σε περίπτωση ύπαρξης αντικαταστάτη, η παραπάνω δήλωση θα συνοδεύεται από υπεύθυνη δήλωση του αντικαταστάτη περί αποδοχής συμμετοχής του στην ομάδα μελέτης για τον συγκεκριμένο διαγωνισμό και θα προσκομίζονται τα απαιτούμενα από την προκήρυξη δικαιολογητικά.

4. Αν η αποχώρηση στελέχους εταιρείας υποψηφίου αναδόχου που διαγωνίζεται είτε μόνη της είτε ως μέλος σύμπραξης ή κοινοπραξίας και μέχρι την κοινοποίηση του πρακτικού αξιολόγησης των τεχνικών προσφορών συνεπάγεται υποβιβασμό της καλούμενης τάξης πτυχίου γραφείου μελετών, τότε δηλώνεται η πρόθεση της αντικατάστασης του αποχωρούντος μέλους στην τιθέμενη από τον παρόντα νόμο προθεσμία. Πριν από τη λήξη της ως άνω προθεσμίας, το γραφείο μελετών οφείλει να κοινοποιεί στην Επιτροπή Διαγωνισμού την υποβληθείσα στην Ανεξάρτητη Αρχή αίτηση για την αντικατάσταση του πτυχίου της. Αν η διαδικασία ανάθεσης ολοκληρωθεί πριν από τη λήξη της ως άνω προθεσμίας, τότε το γραφείο δεν αποκλείεται, αλλά σε περίπτωση που επιλεγεί ως ανάδοχος, οφείλει να προσκομίσει το νέο πτυχίο του πριν από την υπογραφή της σύμβασης.

5. Οποιαδήποτε μεταβολή των προηγούμενων παραγράφων πρέπει να δηλώνεται στην Επιτροπή Διαγωνισμού εντός δέκα (10) εργάσιμων ημερών από την επέλευσή της. Με την ίδια δήλωση δηλώνεται και η τυχόν αντικατάσταση του αποχωρούντος μέλους ή η πρόθεση αντικατάστασης, σε περίπτωση αποχωρούντος μέλους από εταιρεία μελετών.

Οποιαδήποτε μεταβολή του άρθρου αυτού μετά την κοινοποίηση του πρακτικού αξιολόγησης των τεχνικών προσφορών επιφέρει τον αποκλεισμό του διαγωνιζόμενου.

6. Απαγορεύεται η προσθήκη μέλους στην ομάδα μελέτης σύμπραξης ή κοινοπραξίας, εκτός αν πρόκειται για αντικατάσταση αποχωρούντος μέλους αυτής.

7. Σε περίπτωση κατά την οποία ατομικό πτυχίο, που συμμετέχει σε σύμπραξη, κοινοπραξία ή ομάδα μελέτης, ενσωματωθεί σε εταιρικό κατά τη διάρκεια της διαδικασίας διαγωνισμού ανάθεσης μελέτης ή παροχής υπηρεσιών, συνεχίζει να υφίσταται ως ατομικό πτυχίο μόνο για την ολοκλήρωση της συγκεκριμένης σύμβασης, αν η σύμπραξη ή κοινοπραξία στην οποία μετέχει επιλεγεί ως ανάδοχος.».

Άρθρο 23. Σύναψη της σύμβασης

ΠΡΟΤΕΙΝΕΤΑΙ να προστεθεί στο τέλος της παραγράφου 3 το ακόλουθο εδάφιο:

«Στην πρόσκληση του μελετητή για την υπογραφή της σύμβασης αναφέρονται τα στοιχεία του εγγράφου αποστολής της ανακοίνωσης για την ανάθεση της μελέτης της παραγράφου 5 του άρθρου 12.»

Άρθρο 29. Συμπληρωματικές μελέτες ή υπηρεσίες

ΠΡΟΤΕΙΝΕΤΑΙ να αντικατασταθεί το δεύτερο εδάφιο της παραγράφου 1 ως εξής (όπως εξάλλου προβλέπει και το άρθρο 61 της οδηγίας 2004/18):

«Προϋποθέσεις για την έγκυρη σύναψη συμπληρωματικής σύμβασης είναι, να μην μπορούσαν οι συμπληρωματικές μελέτες ή υπηρεσίες να προβλεφθούν κατά τη σύναψη της αρχικής σύμβασης και, επιπλέον, είτε α) να είναι αναγκαίες οι συμπληρωματικές μελέτες ή υπηρεσίες για την ολοκλήρωση της αρχικής σύμβασης, είτε β) να μην μπορούν οι συμπληρωματικές μελέτες ή υπηρεσίες, από τεχνική ή οικονομική άποψη, να διαχωριστούν από την αρχική σύμβαση χωρίς να δημιουργηθούν μείζονα προβλήματα για τον εργοδότη ή να κρίνονται απολύτως αναγκαίες για την ολοκλήρωσή της έστω και αν μπορούν να διαχωριστούν από αυτήν.».

ΠΡΟΤΕΙΝΕΤΑΙ να προστεθεί εδάφιο στο τέλος της παραγράφου 3 ως εξής:

«Εφόσον η αύξηση της αμοιβής δεν υπερβαίνει την προεκτιμώμενη αμοιβή, συμπεριλαμβανομένου του κονδυλίου των απροβλέπτων εργασιών, συντάσσεται Συγκριτικός Πίνακας, χωρίς σύναψη συμπληρωματικής σύμβασης.»

ΠΡΟΤΕΙΝΕΤΑΙ να αντικατασταθούν οι παράγραφοι 4 και 5 ως εξής:

«4. Για τις συμπληρωματικές μελέτες και υπηρεσίες που δεν περιλαμβάνονται στην προηγούμενη σύμβαση κατά το είδος τους, ο Συγκριτικός Πίνακας (Σ.Π.) συντάσσεται με τις αντίστοιχες τιμές μονάδας του κανονισμού της παραγράφου 7 του άρθρου 4, πολλαπλασιαζόμενες με τη μέση έκπτωση της προσφοράς του αναδόχου.

Εφόσον στον ανωτέρω κανονισμό δεν περιέχονται τιμές μονάδας, η αμοιβή για τις νέες εργασίες προσδιορίζεται, είτε με λοιπές ισχύουσες διατάξεις περί αμοιβών μελετών ή

υπηρεσιών, είτε κατόπιν συμφωνίας, με σύνταξη Πρωτοκόλλου Κανονισμού Τιμών Μονάδας Νέων Εργασιών (Π.Κ.Τ.Μ.Ν.Ε.), με βάση συγκριτικά στοιχεία από αμοιβές συναφών μελετών ή υπηρεσιών.

5. Για την εκτέλεση των συμπληρωματικών εργασιών, ο Σ.Π. που συντάσσεται αναφέρει αναλυτικά και κατά τρόπο συγκρίσιμο τις καταβλητέες αμοιβές πριν και μετά από αυτόν. Συγκριτικός Πίνακας συντάσσεται επίσης όταν μειώνονται οι εργασίες της σύμβασης, χωρίς να απαιτείται υπογραφή συμπληρωματικής σύμβασης.»

ΠΡΟΤΕΙΝΕΤΑΙ να αντικατασταθούν τα δύο πρώτα εδάφια της παραγράφου 7 ως εξής:

«7. Η Διευθύνουσα Υπηρεσία υποβάλλει τον Συγκριτικό Πίνακα μαζί με το τυχόν απαιτούμενο Π.Κ.Τ.Μ.Ν.Ε., την τυχόν ένσταση του αναδόχου και τις απόψεις της στην Προϊσταμένη Αρχή εντός ενός (1) μηνός από την υποβολή σ' αυτήν του σχεδίου του αναδόχου. Η Προϊσταμένη Αρχή εκδικάζει την ένσταση και εγκρίνει τον συγκριτικό πίνακα, όπως υποβλήθηκε ή τροποποιήθηκε, μετά από γνώμη του τεχνικού συμβουλίου, μέσα σε προθεσμία ενός (1) μηνός.»

ΠΡΟΤΕΙΝΕΤΑΙ να προστεθεί εδάφιο στο τέλος της παραγράφου 7 ως εξής:

«Σε περίπτωση παρέλευσης της προθεσμίας του πρώτου εδαφίου της παραγράφου αυτής, χωρίς η Διευθύνουσα Υπηρεσία να έχει υποβάλει τον Σ.Π. στην Προϊσταμένη Αρχή, η τελευταία επιλαμβάνεται του θέματος με βάση το σχέδιο Σ.Π. του αναδόχου και υποκαθιστά τη Διευθύνουσα Υπηρεσία στις διαδικασίες της παραγράφου 6.»

Άρθρο 30. Καταβολή της αμοιβής του αναδόχου

ΠΡΟΤΕΙΝΕΤΑΙ να αντικατασταθεί η παράγραφος 1 ως εξής:

«1. Οι τιμές μονάδας της προσφοράς του αναδόχου δεν αναθεωρούνται κατά τη διάρκεια της αρχικής συνολικής συμβατικής προθεσμίας, εκτός εάν η υπογραφή της σύμβασης καθυστερήσει πέραν του ενός (1) έτους από την αποστολή της προκήρυξης προς δημοσίευση, οπότε αναθεωρούνται πολλαπλασιαζόμενες με τον λόγο T_{k2} / T_{k1} , όπου T_{k1} είναι ο συντελεστής αναπροσαρμογής T_k της ημέρας αποστολής της προκήρυξης προς δημοσίευση και T_{k2} είναι ο συντελεστής αναπροσαρμογής T_k κατά την ημέρα υπογραφής της σύμβασης. Αν παρέλθει η αρχική συνολική προθεσμία, χωρίς να έχει περατωθεί το αντικείμενο της σύμβασης για λόγους που δεν οφείλονται σε υπαιτιότητα του αναδόχου, τότε το μη καταβληθέν μέρος της αμοιβής αναθεωρείται πολλαπλασιαζόμενο με τον λόγο T_{k3i} / T_{k2} , όπου T_{k2} είναι ο συντελεστής αναπροσαρμογής T_k κατά την ημέρα υπογραφής της σύμβασης και T_{k3i} είναι ο συντελεστής αναπροσαρμογής T_k του χρόνου i της καταβολής της υπολειπόμενης αμοιβής. Οι τμηματικές αμοιβές των πληρωμών δεν θεωρούνται προκαταβολές.»

ΠΡΟΤΕΙΝΕΤΑΙ να προστεθεί εδάφιο στο τέλος της παραγράφου 5 ως εξής:

«Αν παρέλθει άπρακτη η προθεσμία, ο λογαριασμός θεωρείται αυτοδικαίως εγκεκριμένος.»

Άρθρο 31. Υποχρεώσεις του αναδόχου

ΠΡΟΤΕΙΝΕΤΑΙ να αντικατασταθεί η παράγραφος 3 ως εξής:

«3. Ο ανάδοχος υποχρεούται να δηλώσει άμεσα στη Διευθύνουσα Υπηρεσία την αποχώρηση ή τη διακοπή της συνεργασίας μέλους της ομάδας μελέτης. Η Διευθύνουσα Υπηρεσία μπορεί να ζητήσει την αναπλήρωσή του με μελετητή ίσης τουλάχιστον εμπειρίας. Ειδικά για τον συντονιστή της ομάδας μελέτης και τους επικεφαλής των ομάδων μελέτης ανά κατηγορία, η αποχώρηση επιτρέπεται μόνο για σοβαρό λόγο.

Αν η αποχώρηση στελέχους του προηγούμενου εδαφίου έγινε χωρίς σοβαρό λόγο, δεν επιτρέπεται να συμμετάσχει στο δυναμικό άλλης εταιρείας και δεν δικαιούται να λαμβάνει ατομικά μέρος σε διαγωνισμούς για χρονικό διάστημα έξι (6) μηνών, από την έκδοση της απόφασης της Δ.Υ. περί της αναπλήρωσής του. Αν η αποχώρηση έγινε με ευθύνη του αναδόχου και δεν κριθεί δικαιολογημένη, μπορεί αυτός να κηρυχθεί έκπτωτος. Σε περίπτωση διαφωνίας, αποφασίζει η Προϊσταμένη Αρχή μετά από γνωμοδότηση της Ανεξάρτητης Αρχής.».

ΠΡΟΤΕΙΝΕΤΑΙ να προστεθεί παράγραφος 6 ως εξής και να αναριθμηθεί η παράγραφος 6 σε 7:

«Κατά τη δημοπράτηση του έργου είναι υποχρεωτική η ανάθεση, κατά προτεραιότητα, στον μελετητή της εποπτείας της εφαρμογής της μελέτης κατά την κατασκευή του έργου. Η ανάθεση γίνεται σύμφωνα με το εδάφιο β' της παραγράφου 2 του άρθρου 10. Η αμοιβή του μελετητή περιλαμβάνεται στο κόστος κατασκευής του έργου. Ειδικότερες λεπτομέρειες για την εφαρμογή της διάταξης αυτής θα προσδιοριστούν με απόφαση του Υπουργού Υποδομών, Μεταφορών και Δικτύων.».

Άρθρο 37. Έγκριση της μελέτης – Παραλαβή του αντικειμένου της σύμβασης

ΠΡΟΤΕΙΝΕΤΑΙ να αντικατασταθεί η παράγραφος 2 ως εξής:

«2. Η μελέτη εγκρίνεται κατά στάδιο και στο σύνολό της. Αν δεν απαιτείται γνώμη ή έγκριση άλλου φορέα ή υπηρεσίας, η Διευθύνουσα Υπηρεσία οφείλει να εγκρίνει το στάδιο ή τη μελέτη εντός δύο (2) μηνών. Εφόσον απαιτείται η γνώμη ή έγκριση άλλου φορέα ή υπηρεσίας, η απόφαση έγκρισης εκδίδεται εντός δύο (2) μηνών από τη λήψη της γνωμοδότησης ή έγκρισης ή από την παρέλευση της προθεσμίας της παραγράφου 1. Η προθεσμία αναστέλλεται αν το αρμόδιο για την έγκριση όργανο αιτιολογημένα ζητήσει συμπλήρωση ή διευκρίνιση επί των υποβληθέντων στοιχείων της μελέτης. Αν η συμπλήρωση ή διευκρίνιση αφορά διακεκριμένο στάδιο ή κατηγορία μελέτης, μπορεί να γίνει τμηματική έγκριση των υπόλοιπων μελετών. Αν η μελέτη δεν εγκριθεί εμπρόθεσμα, επέρχεται αυτοδίκαιη έγκριση, αν παρέλθει άπρακτο διάστημα ενός (1) μηνός από την υποβολή σχετικής όχλησης του αναδόχου. Η όχληση υποβάλλεται επί ποινή απαραδέκτου μετά την πάροδο της προθεσμίας της παραγράφου 2.»

ΠΡΟΤΕΙΝΕΤΑΙ να προστεθεί παράγραφος 8 στο τέλος του άρθρου, ως εξής:

«8. Οι υπεύθυνοι για την άπρακτη πάροδο των προθεσμιών των παραγράφων 1, 2 και 4

υπόκεινται σε πειθαρχικό έλεγχο κατά τις παραγράφους 7 και 8 του άρθρου 25.».

Άρθρο 39. Εγγραφή στα Μητρώα – Κατηγορίες – Πιστοποιητικά – Αρμόδια Υπηρεσία

ΠΡΟΤΕΙΝΕΤΑΙ να προστεθεί στην παράγραφο 1, μετά το πρώτο εδάφιο, το ακόλουθο εδάφιο:

«Η πιστοποίηση των μελετητών για την εγγραφή τους στο Μητρώο θα γίνεται με βάση τους όρους και τις προϋποθέσεις του παρόντος νόμου και του προεδρικού διατάγματος της παραγράφου 7.».

Αντίστοιχη προσθήκη προτείνεται να γίνει και στο τέλος της παραγράφου 3, σχετικά με τις εταιρείες, ως εξής:

«Η πιστοποίηση των εταιρειών μελετών για την εγγραφή τους στο Μητρώο θα γίνεται με βάση τους όρους και τις προϋποθέσεις του παρόντος νόμου και του προεδρικού διατάγματος της παραγράφου 7.».

Άρθρο 44. Διατηρούμενες και καταργούμενες διατάξεις

ΠΡΟΤΕΙΝΕΤΑΙ να μην προστεθούν διατάξεις στον νόμο, οι οποίες να εξαιρούν αναθέτουσες Αρχές από την εφαρμογή του ή να θέτουν εξαιρέσεις σε ό,τι αφορά διαδικασίες ανάθεσης, όπως π.χ. π.δ. 4/2002, άρθρο 6 παρ. 8 του ν. 1418/1984.

Η ΟΜΑΔΑ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

Μαρία Γρηγοριάδου, Πολιτικός Μηχανικός

Βασίλης Εβρένογλου, Ηλεκτρολόγος Μηχανικός.

Δημήτρης Μήτρου, Αγρονόμος-Τοπογράφος Μηχανικός

Πάρις Μπίλλιας, Πολιτικός Μηχανικός

Γιώργος Παπακωνσταντίνου, Αγρονόμος-Τοπογράφος Μηχανικός

Κωνσταντίνος Σορτικός, Πολιτικός Μηχανικός